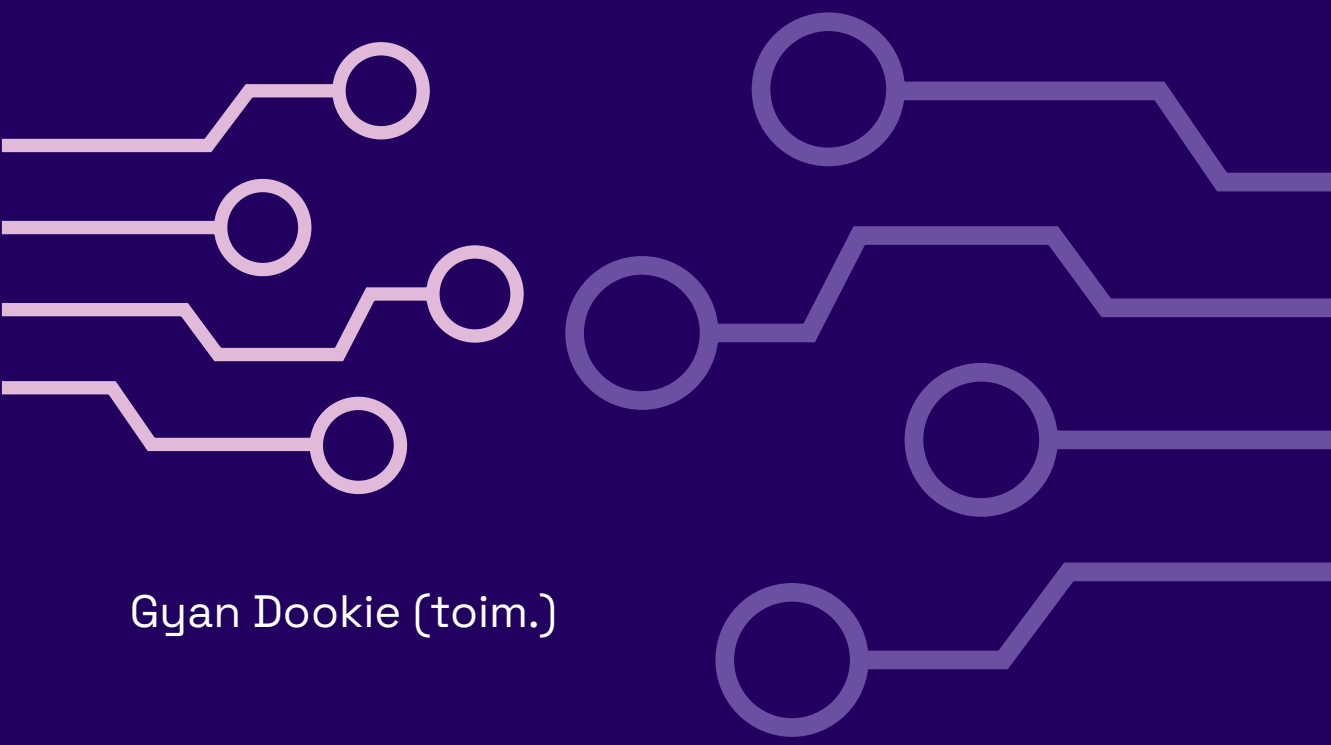
HUMAK

Euroopan unionin osarahoittama

Tekoäly-pyrähdyksiä

järjestöjen kokemuksia SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuuksista

Gyan Dookie (toim.)

SaavutaÄly

LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Gyan Dookie (toim.)

Tekoälypyrähdyksiä:

Tekoälypyrähdyksiä: järjestöjen kokemuksia SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuuksista

ISBN 978-952-456-493-9
ISSN 2343-0664 (painettu)
ISSN 2343-0672 (verkkojulkaisu)

Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisuja, 206

©Tekijät ja Humanistinen ammattikorkeakoulu 2026.

Taitto: Emma-Karoliina Reponen

Julkaisun tekstit on alun perin julkaistu blogeina Humakin verkkosivuilla.

Euroopan unionin osarahoittama

SaavutaÄly

HUMAK

LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU
University of Applied Sciences

Sisällys

Gyan Dookie
Johdanto 4

Myra Magnusson & Gyan Dookie
Ei teknologialoikka, vaan pienten yhdistysten pieniä arjen oivalluksia 8

Heidi Eriksson & Suvi Tuominen
Tekoälykahvit rakensivat rohkeutta oppia yhdessä 14

Kai Baer & Suvi Tuominen
Tekoäly ei tee työtä puolestamme, mutta se voi olla hyvä työkalu 19

Pauliina Koponen & Suvi Tuominen
Tekoälyn käyttöönotto organisaatiossa: aloita mahdollisuuksista 25

Nina Frantsi & Suvi Tuominen
Kuinka tekoälyagenteista tuli järjestön ainoan työntekijän tiimi 29

Veera Henriksson & Suvi Tuominen
Tekoälyapuri toimii projektin johtamisen tukena 34

Jenni Janakka, Riikka Marttinen & Gyan Dookie
Tekoäly strategian tukena alkaa tiedon järjestämisestä 38

Katriina Siiskonen & Gyan Dookie
Järjestö näkyväksi tekoälylle: geoseoilua ADHD-liitossa 44

Ekaterina Arola
Tekoäly on kuin peili käyttäjälleen: havaintoja kielistä, viestinnästä ja oppimisesta 50

Mari Mononen & Gyan Dookie
Tekoäly ajattelun sparraajana järjestötyössä: kokemuksia kehittämiskumppanuudesta 54

Tekoäly järjestötyössä – kehittämiskumppanit kertovat 62

Johdanto

Gyan Dookie
FM, YTM, AmO, lehtori, Humak, SaavutaÄly-hankkeen asiantuntija

Generatiivinen tekoäly on nopeasti tullut osaksi työelämää, mutta sen hyödyntämisen mahdollisuudet ja edellytykset vaihtelevat organisaatioittain. Myös järjestökentällä tekoäly herättää kiinnostusta ja innostusta, mutta samalla kysymyksiä sen hyödyistä, luotettavuudesta, eettisyydestä ja vaikutuksista työhön. Miten tekoäly voisi helpottaa järjestöjen arkea, tukea viestintää tai auttaa uusien toimintamuotojen suunnittelussa? Entä millaista osaamista ja toimintatapojen muutosta sen tarkoituksenmukainen hyödyntäminen edellyttää?

Näihin kysymyksiin on etsitty vastauksia Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humak) ja Laurea-ammattikorkeakoulun toteuttamassa SaavutaÄly-hankkeessa. Euroopan unionin osarahoittaman hankkeen tavoitteena oli vahvistaa järjestöjen tekoälyosaamista, edistää tekoälyn saavutettavaa ja yhdenvertaista hyödyntämistä sekä tukea järjestöjä tekoälyn soveltamisessa oman toimintansa kehittämiseen.

Hankkeen keväällä 2025 toteuttamissa verkostotapaamisissa kävi ilmi, että järjestöillä oli paljon kiinnostusta tekoälyä kohtaan, mutta sen käytännön soveltamiseen kaivattiin lisää osaamista, konkreettisia esimerkkejä ja tukea. Keskeisiksi käyttöönoton esteiksi tunnistettiin osaamisen, työajan ja muiden resurssien puute sekä eettiset ja tietosuojaan liittyvät epävarmuudet. Samalla järjestöt näkivät tekoälyssä mahdollisuuksia vapauttaa aikaa rutiinitehtävistä järjestötyön ydintehtäviin, kuten ihmisten kohtaamiseen. (Tuominen & Dookie, 2025.)

Kehittämiskumppanuuksissa edettiin kokeillen ja yhdessä oppien

SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuuksiin valittiin syksyllä 2025 avoimen haun kautta 11 järjestöä. Kehittämiskumppanuuksien lähtökohtana oli järjestölähtöisyys: kukin järjestö määritteli omiin tarpeisiinsa ja toimintaansa liittyvät kehittämiskohteet ja tavoitteet. Tarkoituksena oli vahvistaa tekoälyosaamista ja kehittää järjestöjen toimintaa käytännön kokeilujen avulla.

Puolisen vuotta kestänyt kehittämiskumppanuusjakso rytmitettiin ketterästä projektinhallinnasta tuttuihin, noin kuukauden mittaisiin sprintteihin eli kehittämispyrähdyksiin. Jokaisen sprintin päättyessä järjestön ja SaavutaÄly-hankkeen edustajat kokoontuivat arvioimaan toteutettuja kokeiluja ja niiden tuloksia sekä suunnittelemaan seuraavan sprintin tavoitteet ja tehtävät. Sprinttien aikana järjestöjä tuettiin tarpeen mukaan täsmäkoulutuksilla, teemakohtaisilla työpajoilla, tietoiskumaisilla webinaareilla ja asiantuntijoiden sparrauksella.

Kehittämiskumppanuuksien työnjako oli selkeä: SaavutaÄly-hankkeen asiantuntijat tukivat, kouluttivat ja sparrasivat, kun taas järjestöt itse kokeilivat, oppivat, kehittivät ja veivät uusia toimintatapoja käytäntöön. Kuukauden mittaiset sprintit tarjosivat aikaa soveltaa opittua omaan työhön ja mahdollisuuden arvioida kokemuksia yhdessä muiden kanssa. Kehittämistyötä voitiin myös suunnata uudelleen kokeiluista syntyneiden havaintojen ja oivallusten perusteella.

Kehittämiskumppanuuksien taustalla oli sosiotekninen näkökulma: tekoälyn käyttöönotossa ei ole kyse vain uusien teknologisten työkalujen omaksumisesta, vaan myös ihmisten osaamisen, työyhteisöjen toimintatapojen, organisaatiokulttuurin ja johtamisen kehittämisestä. Erityisesti järjestöissä on tärkeää pohtia, miten tekoäly voi tukea niiden perustehtävää, vahvistaa yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta sekä vapauttaa aikaa järjestötyölle olennaiseen ihmisten väliseen vuorovaikutukseen.

Kehittämiskumppanuudet vahvistivat osaamista ja rohkaisivat kokeilemaan

Kehittämiskumppanuuksiin osallistuneilta järjestötoimijoilta kerätty palaute oli myönteistä. Palautekyselyyn vastanneiden (N = 23) keskimääräinen arvio kehittämiskumppanuuksien kokonaishyödyllisyydestä oli 4,6 asteikolla 1–5. Erityistä kiitosta saivat asiantunteva ja kannustava ohjaus, järjestöjen tarpeisiin räätälöidyt koulutukset sekä noin kuukauden mittaisiin sprintteihin perustuva kehittämismalli. Eräs vastaaja kiteytti kokemuksensa seuraavasti: ”Kokonaisuudessaan tämä oli varmasti parhaiten suunniteltu ja johdettu projekti, jossa olen koskaan ollut mukana.”

Säännölliset tapaamiset toivat kehittämiseen suunnitelmallisuutta ja rytmiä. Niiden välillä järjestöt pystyivät kokeilemaan tekoälyä omissa työtehtävissään. Osallistujat kokivat tekoälyosaamisensa lisääntyneen, mutta yhtä merkittävinä oppimiskokemuksina nousivat esiin uskalluksen kasvaminen, tekoälyyn liittyvien ennakkoluulojen väheneminen sekä kyky arvioida kriittisemmin tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia ja -rajoitteita.

Kehittämisehdotuksissa toivottiin erityisesti enemmän aikaa kokeiluille ja kokemusten jakamiselle, syvempää fokusoitumista muutamaan valittuun kehittämiskohteeseen sekä muutosjohtamisen näkökulmaan panostamista. Palaute vahvistaa käsitystä siitä, että tekoälyn onnistunut käyttöönotto ei ole vain teknistä oppimisprosessi. Se edellyttää myös yhteisöllistä oppimista, organisatorista tukea ja pitkäjänteistä toimintatapojen kehittämistä.

Kymmenen näkökulmaa järjestöjen tekoälykokeiluihin

Tämä blogikokoelma esittelee yhdeksän kehittämiskumppanuuteen osallistuneen järjestön kokemuksia sekä yhden SaavutaÄly-hankkeeseen liittyvän opinnäytetyön havaintoja. Kirjoituksissa tarkastellaan tekoälyn hyödyntämistä niin yksittäisten työntekijöiden kuin työyhteisöjen ja kokonaisten organisaatioiden näkökulmista.

Kokoelman aloittaa **HyTe ry**:n blogi *Ei teknologialoikka, vaan pienten yhdistysten pieniä arjen tekoälyoivalluksia*. Siinä tarkastellaan pienten yhdistysten mahdollisuuksia hyödyntää maksuttomia tekoälytyökaluja ja oppia niiden käyttöä arjen kokeilujen avulla. **Sininauhaliiton** teksti *Tekoälykahvit rakensivat rohkeutta oppia yhdessä* puolestaan kuvaa, miten yhteisöllinen oppiminen, vertaiskokemusten jakaminen ja turvallinen kokeiluilmapiiri voivat madaltaa tekoälyn käyttöönoton kynnystä.

Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ry kirjoitus *Tekoäly ei tee työtä puolestamme, mutta se voi olla hyvä työkalu* käsittelee tekoälyn hyödyntämistä viestinnässä ja kirjoittamisessa sekä pohtii tekoälyllä tuotetun tekstin aitoutta ja kirjoittajan oman äänen säilymistä. **MIELI ry**:n blogissa *Tekoälyn käyttöönotto organisaatiossa: aloita mahdollisuuksista* esitellään puolestaan mahdollisuuksien matriisi, jonka avulla työntekijät voivat tunnistaa ja priorisoida omiin työtehtäviinsä soveltuvia tekoälyn käyttötapoja.

Suomen kuulo- ja tukikoirat ry:n kirjoitus *Kuinka tekoälyagenteista tuli järjestön ainoan työntekijän tiimi* kertoo, miten pieni järjestö rakensi viiden tekoälyagentin muodostaman apuritiimin hallinnon, viestinnän ja varainhankinnan tueksi. **Selkäydinvammaiset Akson ry**:n tekstissä *Tekoälyapuri toimii projektin johtamisen tukena* esitellään projektinhallinta-agentti, joka auttaa hankkeen tavoitteiden seurannassa ja strategisessa suunnittelussa.

Erilaisten oppijoiden liiton blogi *Tekoäly strategian tukena alkaa tiedon järjestämisestä* tarkastelee tekoälyn mahdollisuuksia tiedolla johtamisessa ja korostaa organisaation oman tiedon laadun ja järjestelmällisen hallinnan merkitystä. **ADHD-liiton** kirjoitus *Järjestö näkyväksi tekoälylle: geoseoilua ADHD-liitossa*

puolestaan käsittelee verkkosisältöjen löydettävyyden kehittämistä hakukoneoptimoinnin (SEO) ja generatiivisten hakukoneiden optimoinnin (GEO) avulla.

Ekaterina Arolan blogi *Tekoäly on kuin peili käyttäjälleen: havaintoja kielistä, viestinnästä ja oppimisesta* perustuu kirjoittajan YAMK-opinnäytetyöhön, jossa tarkastellaan tekoälyn hyödyntämistä monikulttuurisen järjestön viestinnässä. Artikkelissa korostuvat tekoälylukutaidon, kriittisen ajattelun ja käyttäjän oman asiantuntemuksen merkitys tekoälyn tarkoituksenmukaisessa hyödyntämisessä.

Kokoelman päättää **Kehitysvammatuki 57 ry**:n artikkeli *Tekoäly ajattelun sparraajana järjestötyössä: kokemuksia kehittämiskumppanuudesta*. Siinä tarkastellaan tekoälyä erityisesti ajattelun, ideoinnin ja kirjoittamisen tukena sekä pohditaan sen mahdollisuuksia ja rajoja järjestöjen asiantuntijatyössä. Artikkeli kokoaa samalla yhteen blogikokoelman keskeisiä havaintoja ja nostaa esiin laajempia kysymyksiä tekoälyn vaikutuksista asiantuntijuuteen, yhdenvertaisuuteen ja järjestötyön tulevaisuuteen.

Pienistä pyrähdyksistä kohti uusia toimintatapoja

Blogikokoelman kirjoituksia yhdistää ajatus siitä, ettei tekoälyn onnistunut käyttöönotto edellytä suurta teknologista harppausta. Olennaisempaa on tunnistaa omaan työhön liittyviä tarpeita, uskaltaa kokeilla uusia ratkaisuja ja jakaa kokemuksia muiden kanssa. Yksittäisistä kokeiluista voi vähitellen kasvaa uusia työyhteisön käytäntöjä ja laajempaa organisaation oppimista.

Kokoelman kirjoitukset osoittavat myös, ettei tekoälyn hyödyntämisessä ole yhtä kaikille järjestöille sopivaa mallia. Järjestöjen koko, resurssit, tehtävät, kohderyhmät ja osaamistasot vaihtelevat, joten myös niiden tarpeet ja mahdollisuudet ovat erilaisia.

Kehittämiskumppanuuksien kokemukset tarjoavat muille järjestöille konkreettisia esimerkkejä ja virikkeitä oman tekoälyosaamisen ja toimintatapojen kehittämiseen. Samalla kokemukset muistuttavat, että tekoälyn arvo syntyy ennen kaikkea siitä, miten se tukee ihmisten työtä, ajattelua ja yhteisiä tavoitteita.

Tekoälypyrähdykset voivat olla pieniä yhteisiä kokeiluja, mutta niiden synnyttämät oivallukset saattavat kantaa pitkälle!

Lähde

Tuominen, S. & Dookie, G. (toim.). (2025). *Järjestöjen tekoälytarpeita ja -visioita: SaavutaÄly-hankkeen verkostotapaamisten tuloksia*. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisuja 190.

Ei teknologialoikka, vaan arjen oivalluksia – miten pienet yhdistykset voivat hyötyä tekoälystä

Myra Magnusson
FM, viestinnän asiantuntija, HyTe ry

Gyan Dookie
FM, YTM, AmO, lehtori, Humak, SaavutaÄly-hankkeen asiantuntija

Pienten ja vapaaehtoisvoimin toimivien järjestöjen suusta kuulee toisinaan, ettei tekoäly ole niitä varten. Järjestöt haluavat keskittyä ihmisten kohtaamiseen – ja hyvä niin, sillä se on niiden ydinosaamista. Tekoäly voi kuitenkin sujuvoittaa myös pienten yhdistysten arkea ja vapauttaa aikaa ihmisten kohtaamiseen. HyTe ry ja SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuudessa opittiin, miten pienet yhdistykset voisivat hyötyä tekoälystä.

Tässä blogissa tarkastelemme HyTe ry:n ja SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuudessa syntyneitä havaintoja ja oivalluksia tekoälyn käytön mahdollisuuksista pienissä yhdistyksissä. Keskitymme erityisesti maksuttomien työkalujen hyötyihin, käyttöönoton kynnyksiin sekä eettisiin kysymyksiin.

HyTe ry tukee Uudellamaalla toimivia pieniä ja keskisuuria järjestöjä tarjoamalla niille kohtaavaa toimintaa mahdollistavia resursseja ja osaamisen kehittämisen tukea. HyTe neuvoo yhdistyksiä kasvokkain, sähköpostitse ja puhelimitse ja järjestää erilaisia tapahtumia, joissa käytännönläheistä osaamista ja tietoa jaetaan puolin ja toisin. (HyTe ry, n.d..)

Viime aikoina järjestöt ovat kysyneet HyTeltä yhä enemmän tekoälyyn liittyviä kysymyksiä. HyTessä SaavutaÄly-kehittämiskumppanuuden tavoitteena olikin syventää henkilöstön tekoälyosaamista, jotta voisimme tarjota järjestöille maksutonta opastusta myös tekoälyyn liittyvissä kysymyksissä. Toki samalla opittiin, miten tekoälyä voisi hyödyntää myös kattojärjestön muissa toiminnoissa.

Tekoäly pienen järjestön näkökulmasta

Monessa pienessä järjestössä arki on tiukkaa. Työntekijöiden ja vapaaehtoisten aika ei riitä kaikkeen – viestintä jää helposti kiireisten päivien jalkoihin ja hallinnolliset tehtävät kasaantuvat.

Julkisen rahoituksen vähentyessä myös järjestöjen huoli toimintansa rahoituksesta ja jatkuvuudesta kasvaa. SOSTEn vuoden 2024 Järjestöbarometrissa rahoituksen epävarmuus ja avustusleikkaukset nousivat keskeisiksi järjestöjen tulevaisuutta koskeviksi huolenaiheiksi. Huoli ei ollut perusteeton: sote-järjestöjen valtionavustuksia on tämän jälkeen leikattu merkittävästi, ja leikkausten on määrä jatkua. (SOSTE, 2024; Yle, 2026.) Juuri tässä tilanteessa tekoäly voi tuntua kaukaiselta: uutena, epävarmana, kalliina ja mahdollisesti työläänä lisänä.
HyTe ry:n ja SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuus vahvisti kuitenkin käsitystä, että tekoäly ei ole vain suurten organisaatioiden työkalu. Maksuttomat, helposti käyttöönotettavat tekoälytyökalut voivat tukea pienten järjestöjen arkea. Niistä voi olla apua esimerkiksi viestinnän ideoinnissa, tekstien muokkauksessa, tapahtumien suunnittelussa ja työn jäsentämisessä.

Havaintojemme perusteella keskeinen este tekoälyn käyttöönotolle ei ole niinkään teknologia, vaan arjen sujuvuus: miten vähentää kuormitusta ilman, että uuden oppimisesta tulee turhan raskas taakka. Tekoälyn käyttöönoton tutkimuksessa on tehty samansuuntaisia johtopäätöksiä. Jotta uusi teknologia

HyTe ry:n ja SaavutaÄly-hankkeen yhteinen ”kehittämiskumppanuusjoukkue” hyvissä tunnelmissa Tapiolassa 29.5.2026 pidetyn päätössprinttitapaamisen jälkeen.

solahtaisi sujuvasti osaksi organisaation jokapäiväistä toimintaa, tarvitaan koulutusta, tekoälyn integroimista arkisiin työnkulkuihin, työntekijöiden osallistamista muutokseen ja erilaisten tuen tarpeiden huomioimista (Roth, 2025; Bouha & Benhayoun, 2026).

Pienistä kokeiluista liikkeelle

HyTessä kehittämiskumppanuus auttoi ymmärtämään, että tekoälyn hyödyntämisessä ei ole kyse suurista teknologialoikista, vaan pienistä, arkea helpottavista oivalluksista. Tähän pragmaattiseen lähestymistapaan ohjasi myös kehittämiskumppanuusjakson vaiheistaminen ketteristä projektinhallintamalleista tuttuihin sprintteihin.

Kullekin pyrähdykselle valittiin muutama tavoite, joita työstettiin eteenpäin kuukauden ajan ennen seuraavaa kehittämiskumppanuustapaamista. Järjestössä havaittiin, että kynnys tekoälyn käyttöön liittyy usein enemmän epävarmuuteen kuin teknisiin esteisiin. Kun ensimmäiset kokeilut on tehty, käyttö alkaa tuntua luontevammalta.

HyTe ry:n kokemusten mukaan tekoälyä kannattaa kokeilla ensisijaisesti niihin tehtäviin, joita työntekijä tai vapaaehtoinen tekisi muutenkin. Tekoälyn käyttöönotto voi alkaa hyvin yksinkertaisista kokeiluista, kuten:

- “Voisitko muokata tästä artikkelista somepostauksen?”
- “Miten tämän tiedotteen voisi kirjoittaa selkeämmin?”
- “Auta hahmottelemaan tapahtuman ohjelmarunko”

Tällaiset käyttökokeilut eivät vaadi paljon aikaa, mutta ne voivat helpottaa tekemistä yllättävän paljon. Ne auttavat oivaltamaan, että tekoälyn käyttöön ei ole yhtä oikeaa tapaa: kokeilemalla oppii lisää. Tekoäly usein myös auttaa kokeilijaa eteenpäin kysymällä lisätietoja ja ehdottamalla jatkotoimenpiteitä.

Yhdessä oppiminen madaltaa kynnystä

Kehityskumppanuudessa keskeiseksi teemaksi nousi yhdessä oppiminen. Tarvitaan tilaa yhteiselle jakamiselle, kokeilulle ja epävarmuuden sietämiselle. Generatiivisen tekoälyn yhteisöllistä oppimista ja opettelua tarkasteleva tutkimus tukee tätä näkökulmaa (ks. esim. Schultz ym., 2025; Silva ym., 2026). Pienissä yhdistyksissä ei ole välttämättä mahdollisuutta jakaa kokemuksia kollegoiden kanssa. Siksi yhdistysten kannattaa tehdä yhteistyötä myös tekoälyn käytön ideoinnissa ja opettelussa.

Tämän havainnon pohjalta HyTe ry käynnisti syksyllä 2026 kuukausittaiset tekoälytreffit, jotka on suunnattu järjestötoimijoille. Tavoitteena on tarjota matalan kynnyksen paikka, jossa kävijät voivat jakaa kokemuksia, kuulla käytännön esimerkkejä ja oppia yhdessä.

Miten HyTe ry:ssä hyödynnettiin tekoälyä käytännössä?

HyTen henkilöstö sai SaavutaÄly-hankkeelta konkreettisia vinkkejä ja opastusta, mutta yhtä tärkeää oli pysähtyä tarkastelemaan omaa työtä uudesta näkökulmasta. Koska HyTen rooli on tukea pieniä ja keskisuuria yhdistyksiä, kokeiltiin nimenomaan maksuttomia työkaluja. Tämä konkretisoi, mikä on realistista niukoilla resursseilla.

Tekoälyä kokeiltiin HyTe ry:n arjessa seuraavissa konkreettisissa tilanteissa:

- tapahtumakutsujen ja someviestien luonnostelussa
- tekstien muokkaamisessa eri kohderyhmille
- Teams-tilaisuuksien ohjelmarunkojen jäsentämisessä
- avointen kysely- ja tapahtumapalautteiden analysoinnissa ja luokittelussa
- valmiiden aineistojen räätälöinnissä uuteen käyttötarkoitukseen

Lisäksi HyTessä luotiin tietosuojakysymyksiin vastaava tekoälyagentti.

Tekoälyn keskeinen kehittämiskumppanuuden aikana havaittu hyöty pienissä järjestöissä on, että aikaa säästyy rutiininomaisista tehtävistä lisäarvoa tuottavaan työhön, kuten ihmisten kohtaamiseen. SaavutaÄly-hankkeen kevään 2025 järjestöjen tekoälytarpeita kartoittavissa verkostotapaamissa juuri tällaista vaikutusta toivottiin (Tuominen & Dookie, 2025).

Tekoälyn käyttö edellyttää realistisia odotuksia ja eettistä harkintaa

On selvää, että kaikilla järjestöillä ei ole mahdollisuutta maksullisiin tekoälypalveluihin. Mutta kuten kehittämiskumppanuuden myötä on käynyt ilmi, liikkeelle pääsee myös maksuttomilla työkaluilla.

Samalla on tärkeää pitää odotukset realistisina: kaikki työkalut eivät sovi kaikkeen, ja käyttö vaatii jonkin verran harjoittelua. Tekoäly ei korvaa ihmistä – eikä sen pidäkään. On tärkeää muistaa, että vastuu tekoälyn tuotoksista säilyy aina käyttäjällä.

Eettiset kysymykset nousivat kehityskumppanuuden aikana vahvasti esiin. Keskeisiä teemoja olivat:

- Mitä tietoa tekoälyyn on turvallista syöttää?
- Miten varmistetaan tiedon paikkansapitävyys?
- Missä tilanteissa tekoälyä on tarkoituksenmukaista käyttää?
- Kuinka paljon tekoäly kuluttaa luonnonvaroja?

SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuus nosti esiin tärkeän havainnon. Eettisyys ei ole käyttöönoton este, vaan sen edellytys. Jo yksinkertaiset pelisäännöt – kuten henkilötietojen suojaaminen ja tuotosten tarkistaminen – tukevat vastuullista käyttöä. Suosittelemme järjestöjä tekemään varhaisessa vaiheessa tekoälynkäytön ohjeistuksen, joka auttaa henkilöstöä ja vapaaehtoisia käyttämään tekoälyä eettisesti ja turvallisesti. Näin HyTessäkin tehtiin: kehittämiskumppanuusjakson päätteeksi saatiin kesäkuussa 2026 valmiiksi ensimmäinen versio HyTe ry:n tekoälylinjauksista.

Lopuksi

Tekoälyn hyödyntäminen ei vaadi valmista osaamista tai erillistä strategiaa. Alkuun pääsee uteliaisuudella – usein yksi pieni kokeilu riittää näyttämään, voisiko tekoälystä olla hyötyä omassa työssä.

Kehittämiskumppanuuden perusteella keskeinen kysymys jatkossa on, miten järjestökentän tekoälykokeiluja ja yhteistä oppimista voidaan tukea. Riittävän tuen avulla tekoälyn mahdollisuudet eivät jää vain harvojen toimijoiden käyttöön, vaan tukevat laajemmin järjestöjen työtä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Lähteet

Bouha, C. & Benhayoun, L. (2026). From Promise to Pressure: An Employee-Focused, Context-Aware Framework of AI Adoption Balancing Performance and Cognitive Load. *Knowledge and Process Management 33* (3), 879–902. https://doi.org/10.1002/kpm.70063

HyTe ry. (n.d.). *HyTe ry – verkostojärjestö ja vaikuttaja*. https://hyte.fi/hyte-ry-verkostojarjesto-ja-vaikuttaja/

Roth, E. (13.8.2025). *Reconfiguring work: Change management in the age of gen AI*. McKinsey & Company. https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/reconfiguring-work-change-management-in-the-age-of-gen-ai

Schultz, K. E., Van Erp, N. L., Minter, C. J., & Nelson, K. B. (2025). Generative AI education: Building a community of practice at Mayo Clinic. *Innovations in Education and Teaching International*. https://doi.org/10.1080/14703297.2025.2507299

Silva, R. C. da, Rüling, C.-C., Duymedjian, R., & Zejnilovic, L. (2026). Learning about unknowable tools: Bricolage in communities of practice for generative AI. *Technological Forecasting and Social Change*, 230, 124738. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2026.124738

SOSTE. (2024). *Järjestöbarometri 2024. Järjestötoiminnan tulevaisuus*. Suomen sosiaali ja terveys ry. Viitattu 27.9.2026. https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2024/04/Jarjestobarometri-2024-luku-7-jarjestotoiminnan-tulevaisuus.pdf

Tuominen, S., & Dookie, G. (toim.). (2025). *Järjestöjen tekoälytarpeita ja -visioita: SaavutaÄly-hankkeen verkostotapaamisten tuloksia*. Humanistinen ammattikorkeakoulu. (Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 190).

Yle. (2026). *Sote-järjestöt ahtaalla – hallituksen leikkaukset ovat viemässä yli kolmanneksen valtionavustuksista*. Yle. Viitattu 27.9.2026. https://yle.fi/a/74-20206911

Tekoälykahvit rakensivat rohkeutta oppia yhdessä

Heidi Eriksson
suunnittelija, Sininauhaliitto ry

Suvi Tuominen
YTM, lehtori, Humak, SaavutaÄly-hankkeen projektipäällikkö

Tekoälystä puhutaan usein teknologiana, mutta työyhteisöissä sen käyttöönotto on ennen kaikkea oppimis- ja kulttuurikysymys. Sininauhaliitossa tekoälyosaamista lähdettiin vahvistamaan yhteisten tekoälykahvien avulla. Kokemus osoitti, että tärkeintä ei ollut tekninen osaaminen vaan turvallinen ilmapiiri, jossa uutta voitiin opetella yhdessä.

Kun **Heidi Eriksson** lähti mukaan Sininauhaliiton tekoälyosaamisen kehittäjäryhmään keväällä 2025, hän ei ollut erityisen innostunut tekoälystä. Hän näki sen ennen kaikkea uutena työelämätaitona, johon oli hyvä tutustua. Häntä kiinnosti enemmän oppiminen ja muutosprosessit kuin teknologia itsessään.

Hän ajatteli, että osallistuminen kehittäjäryhmään olisi mahdollisuus syventää osaamista siitä, miten uusia toimintatapoja voidaan juurruttaa työyhteisöön. Tekoäly oli tavallaan vain substanssi. Yhtä hyvin kehittämisen kohteena olisi voinut olla jokin muukin uusi aihe tai toimintamalli.

Jälkikäteen tämä lähtökohta osoittautui hyödylliseksi. Tekoälyä ei tarvinnut nähdä itseisarvona, vaan keinona helpottaa työtä, lisätä osaamista ja tukea työyhteisön oppimista.

Tekoälykahveista syntyi matalan kynnyksen oppimisympäristö

Sininauhaliiton työyhteisössä huomattiin nopeasti, että suhtautuminen tekoälyyn vaihteli paljon. Osa työntekijöistä oli jo kokeillut erilaisia tekoälysovelluksia, kun taas osa suhtautui niihin epäilevästi tai ei ollut käyttänyt niitä lainkaan.Heidi innostui kollegansa kanssa kokeilemaan tekoälykahveja, sillä he eivät halunneet kuormittaa olemassa olevia tiimipalavereita tekoälysisällöllä.

Sininauhaliiton työntekijöitä tekoälykahveilla. Kuva: Heli Halla-aho

Tekoälykahvit olivat lyhyitä, vapaaehtoisia kohtaamisia, joissa työntekijät jakoivat omia kokemuksiaan tekoälyn käytöstä. Tarkoituksena ei ollut kouluttaa tai opettaa valmiita ratkaisuja, vaan luoda tila yhteiselle oppimiselle rennossa ja sallivassa ilmapiirissä. Samantyyppinen matalan kynnyksen toimintamalli on tunnistettu myös järjestöjen digitaalista osaamista käsittelevässä oppaassa, jonka mukaan vertaisoppiminen, opintopiirit ja yhdessä järjestetyt koulutukset auttavat organisaatioita kehittämään osaamistaan ilman suuria kynnyksiä (Vuohelainen & Eloholma, 2025, s. 7).

Jokaisella tapaamiskerralla joku osallistujista toi keskusteluun oman kokeilunsa, kysymyksensä tai havaintonsa. Aiheena saattoi olla esimerkiksi kyselyaineiston tiivistäminen, kokousmuistioiden käsittely, tekstien luonnostelu tai vaikkapa arjen tapahtuman suunnittelu.

Tärkeää oli, ettei osallistujien tarvinnut olla asiantuntijoita. Myös keskeneräiset ajatukset, epäonnistuneet kokeilut ja avoimet kysymykset olivat arvokkaita.

Vertaisoppimista parhaimmillaan

Tekoälykahvien ehkä suurin vahvuus oli vertaisoppiminen. Tämä madalsi osallistumiskynnystä. Kun kukaan ei esiintynyt kaikkitietävänä asiantuntijana, myös muiden oli helpompi kysyä, ihmetellä ja olla epävarma.

Kollegat saivat ideoita kuullessaan toisten käytännön kokemuksista. Konkreettinen esimerkki omasta työstä herätti enemmän ajatuksia kuin yleinen puhe tekoälyn mahdollisuuksista. Samalla syntyi positiivinen kierre. Kun joku kertoi onnistuneesta kokeilusta, muut innostuivat kokeilemaan itsekin.

Havainto on linjassa myös laajemman suomalaisen työelämätutkimuksen kanssa. Sekä työnantajat että työntekijät pitävät työkavereilta oppimista yhtenä tärkeimmistä keinoista kehittää osaamista työpaikalla (Lyly-Yrjänäinen ym., 2023). Sama ilmiö tunnistettiin SaavutaÄly-hankkeen verkostotapaamisissa, joissa järjestöjen edustajat kokivat vertaistuen ja keskinäisen kokemustenvaihdon erityisen arvokkaana (Tuominen & Dookie, 2025, s. 46).

Yhteisöllisyys vahvisti myös työhyvinvointia

Jälkikäteen ajateltuna tekoälykahvien merkitys ei liittynyt pelkästään tekoälyosaamisen lisääntymiseen. Uuden opetteleminen voi helposti tuntua kuormittavalta. Lyhyet, vapaaehtoiset ja myönteiset kohtaamiset tekivät oppimisesta kevyempää. Tavoitteena ei ollut olla ensimmäinen tai paras, vaan edetä yhdessä. Tämä näkyi myös siinä, että osallistujat alkoivat jakaa kokemuksiaan yhä avoimemmin. Oppimisesta tuli yhteinen asia eikä yksilön suoritus.

Tekoälykahvit ja niin sanotut kisastudiot, joissa SaavutaÄly-hankkeen tietoiskuja katsottiin yhdessä oman koneen ääressä seuraamisen sijaan, loivat yhteisen tilan pysähtyä uuden äärelle. Tapaamisissa vallitsi kannustava ilmapiiri, jossa oppimisesta iloittiin yhdessä eikä osaamisen tasoa asetettu vertailun kohteeksi. Tutkimuskirjallisuudessa tällaista ilmapiiriä kutsutaan psykologiseksi turvallisuudeksi, jolla tarkoitetaan ryhmän jaettua kokemusta siitä, että kysyminen, epäonnistuminen ja sosiaalisten riskien ottaminen on turvallista (Edmondson & Bransby, 2023). Psykologinen turvallisuus on yhdistetty erityisesti tiimien kykyyn oppia yhdessä.

Tekoäly voi vahvistaa osallisuutta

Yksi Heidin mieleenpainuvimmista kokemuksista liittyi siihen, kun hän perehdytti jäsenjärjestöä tekoälyapurin käyttöön. Tapaamisen aikana osallistujat pohtivat tekoälyn hyödyntämistä omassa arjessaan. Keskustelu siirtyi nopeasti vapaaehtoistoiminnasta myös työnhakuun, viestintään ja arjen sujuvuuteen.

Erityisesti Heidiä kosketti tilanne, jossa osallistuja kertoi käyttäneensä tekoälyä sähköpostiviestin laatimiseen ja tarkistaneensa sisällön itse ennen lähettämistä. Tekoäly oli tarjonnut apua kirjoittamiseen, mutta viesti oli tekijänsä oma. Tällainen käyttötapa havainnollistaa, miten tekoäly voi tukea itseilmaisua, vahvistaa itseluottamusta ja madaltaa osallistumisen esteitä erityisesti henkilöille, joille kirjoittaminen tuottaa haasteita.

Hintikka (2026) kuvaa tätä tekoälyn affordanssina: parhaimmillaan se yksilöllistää ja parantaa saavutettavuutta tavalla, jossa ihminen säilyttää toimijuutensa ja tekoäly toimii tukena, ei tekijänä. Tekoäly voikin toimia turvallisena tilana itseilmaisulle ja harjoittelulle erityisesti henkilöille, joille vuorovaikutustilanteet tuntuvat haasteellisilta (King, 2026).

Mitä tekoälykahvit opettivat?

SaavutaÄly-kehittämiskumppanuuden aikana tärkein oppi ei liittynyt yksittäisiin tekoälytyökaluihin. Työyhteisön tekoälyosaaminen rakentuu ennen kaikkea luottamukselle, yhteisöllisyydelle ja vertaisoppimiselle. Ihmiset eivät omaksu uusia toimintatapoja pakottamalla, vaan silloin, kun he löytävät niille itse merkityksen omassa työssään. Tämä sopii yhteen myös laajemman kuvan kanssa suomalaisesta järjestökentästä. Valtaosa järjestöistä etenee tekoälyn käyttöönotossa juuri kokeillen ja kokemuksia jakaen, ei valmiiden strategioiden varassa (Vuohelainen & Seppälä, 2025, s. 32). SaavutaÄly-hankkeen verkostotapaamisissa kerätty aineisto vahvistaa saman kuvan: järjestöt ovat tekoälyn käytössä vielä alkuvaiheessa, mutta motivaatio ja kiinnostus oppimiseen ovat korkealla (Tuominen & Dookie, 2025, s. 4).

Tekoälykahvit osoittivat, että oppiminen voi olla yhtä aikaa tavoitteellista, hyödyllistä ja rentoa. Juuri tällaisia tiloja työyhteisöt tarvitsevat myös tulevaisuudessa, oli oppimisen kohteena sitten tekoäly tai jokin muu työelämän muutos.

Lähteet

Edmondson, A. C. & Bransby, D. P. (2023). Psychological safety comes of age: Observed themes in an established literature. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 10, 55–78. https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-120920-055217

Hintikka, K. A. (2026). *Ihminen luovuttaa toimijuuttaan generatiiviselle tekoälylle* [konferenssiesitys]. ITK 2026, Tampere.

King, A. (2026). *Running on the Spot: Small Tweaks for Metacognitive Thinking with AI* [konferenssiesitys]. BETT 2026, Lontoo, Iso-Britannia.

Lyly-Yrjänäinen, M., Selander, K. & Alasoini, T. (2023). *Jatkuva oppiminen työorganisaatiossa: Mitkä keinot ovat tärkeitä ja miten oppiminen toteutuu?* MEADOW-julkaisu. Työterveyslaitos, TYÖ2030-ohjelma. https://www.julkari.fi/handle/10024/146293

Tuominen, S. & Dookie, G. (toim.). (2025). *Järjestöjen tekoälytarpeita ja -visioita: SaavutaÄly-hankkeen verkostotapaamisten tuloksia*. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisuja 190.

Vuohelainen, H. & Eloholma, M. (2025). *Eettinen digitalisaatio järjestöissä*. TIEKE. https://tieke.fi/wp-content/uploads/2025/12/TIEKE-Eettinen-digitalisaatio-jarjestoissa.pdf

Vuohelainen, H. & Seppälä, P. (2025). Tekoäly. Teoksessa Tieke, Viestintä-Piritta & Vitec Avoine, *Järjestödigi 2024*. www.jarjestodigi.fi

Tekoäly ei tee työtä puolestamme, mutta se voi olla hyvä työkalu

Kai Baer
Art Director, viestinnän asiantuntija,
Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry

Suvi Tuominen
YTM, lehtori, Humak, SaavutaÄly-hankkeen projektipäällikkö

Kun tekoälyä otetaan käyttöön työyhteisössä, kyse ei ole vain uudesta ohjelmasta tai teknisestä kokeilusta. Kyse on myös asenteista, luottamuksesta, työn tavoista ja siitä, miten ihminen säilyy työn keskiössä. Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ry:ssä tekoälyä on kevään aikana lähestytty ennen kaikkea käytännön työkaluna: kokeillen, keskustellen ja kriittisesti arvioiden.

Alkuun tekoäly herätti Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ry:n työyhteisössä varauksia. Se on ymmärrettävää, sillä uusi teknologia tuo mukanaan sekä mahdollisuuksia että kysymyksiä. Kun tekoälyyn päästiin tutustumaan ohjatusti ja sitä sai käyttää omiin työtehtäviin liittyvissä tilanteissa, suhtautuminen alkoi muuttua. Käytännön kokeilut tekivät näkyväksi, missä tekoäly voi aidosti auttaa ja missä sen rajat tulevat vastaan.

Tekoälyä ei ole nähty ratkaisuna kaikkeen. Pikemminkin sitä on alettu ajatella välineenä, jota käytetään harkiten. Vertaus saksiin kuvaa tätä hyvin: sakset ovat hyödyllinen työkalu, mutta niiden kanssa ei juosta. Samalla tavalla tekoälyä ei kannata päästää tekemään kaikkea ihmisen puolesta, vaan sen käyttö edellyttää omaa ajattelua, tarkistamista ja selkeää käsitystä siitä, mitä ollaan tekemässä.

Agentit auttavat jäsentämään työtä

Yksi konkreettinen hyöty on löytynyt toistuvien viestintätehtävien jäsentämisestä. Esimerkiksi tapahtumailmoitusten muokkaamiseen on rakennettu oma agentti, joka auttaa saamaan tekstit yhtenäiseen rakenteeseen. Kun ilmoituksissa toistuvat samat perustiedot, kuten aika ja paikka, tekoäly voi auttaa varmista-

maan, että rakenne säilyy selkeänä ja tiedot löytyvät lukijalle tutusta kohdasta. Tekoälystä on ollut hyötyä myös laajempien tekstien luonnostelussa ja jäsentämisessä. Hakemusten, blogitekstien ja tiivistelmien kohdalla se voi nopeuttaa alkuvaihetta, auttaa poimimaan olennaisia asioita taustamateriaaleista ja ehdottaa rakennetta. Lopullinen työ jää silti ihmiselle. Tarvitaan oma näkemys, sisällöllinen vastuu ja kyky arvioida, vastaako teksti sitä, mitä halutaan sanoa.

Viestinnässä sävy ratkaisee

Viestinnässä tekoälyn suurin haaste liittyy usein sävyyn. Se voi tuottaa nopeasti kelvollisen luonnoksen, mutta tekstiin jää helposti toistoa, yleisluontoisuutta tai sellaista ilmaisua, joka ei tunnu omalta. Siksi tekoälyn tuottama teksti vaatii muokkaamista. Erityisesti järjestöviestinnässä on tärkeää, että tekstissä kuuluu organisaation oma ääni ja että inhimillisyys säilyy.

Tekoäly ei myöskään aina säästä aikaa suoraviivaisesti. Aikaa voi siirtyä kirjoittamisesta tarkistamiseen, muokkaamiseen ja laadun varmistamiseen. Siksi kiireessä julkaiseminen on riski. Tekstille on hyvä jättää tilaa, lukea se uudestaan ja tarvittaessa pyytää myös toinen ihminen katsomaan, välittyykö ajatus ymmärrettävästi.

Kuvissa raja kulkee toden ja kuvituksen välillä

Tekoälyä on hyödynnetty myös kuvien parissa, mutta sen käytölle on muodostunut selkeitä rajoja. Kun kyse on haastattelusta, tapahtumasta tai oikeista ihmisistä, kuvan täytyy olla aito. Tekoälyllä ei korvata ihmisiä eikä muuteta tilannetta sellaiseksi, mitä se ei ollut. Sen sijaan kuvituskuvissa tai kuvien teknisessä täydentämisessä tekoäly voi olla käyttökelpoinen apu, jos se tukee jutun sisältöä eikä johda lukijaa harhaan.

Samalla tekoälykuviin liittyy laajempi pohdinta luovuudesta ja aitoudesta. Tekoälyn tuottamat kuvat voivat näyttää viimeistellyiltä, mutta niistä puuttuu helposti särö, sattuma ja kiinnostava epätäydellisyys. Siksi aidon valokuvan ja ihmisen tekemän työn arvo voi tekoälyn yleistyessä jopa korostua.

Ihminen pysyy keskiössä

Kevään kokeilut ovat vahvistaneet ajatusta siitä, että tekoäly kannattaa ottaa osaksi työkalupakkia, mutta ei työn tai kohtaamisen korvaajaksi. Se voi nopeuttaa, jäsentää ja auttaa pääsemään alkuun. Se voi tarjota luonnoksen, tiivistel-

Kai Baerin valokuvaan on liitetty tekoälyllä silakkaparvi. Välillä tiedon määrä on kuin silakkaparvi: kokonaisuus on mielessä, mutta sen järjestäminen lineaariseksi tekstiksi voi olla haastavaa. Tekoäly auttaa muuttamaan ajatusparven selkeäksi lineaariseksi kokonaisuudeksi.

män tai rakenteen. Mutta erityisesti järjestötyössä ihmisen läsnäolo, kokemus ja harkinta ovat edelleen kaiken perusta.

Tekoälyn käyttöönotto ei siis ole vain tekninen muutos. Se on myös mahdollisuus pysähtyä miettimään, mikä työssä on olennaista. Kun tekoäly hoitaa osan rutiinista, ihmiselle jää vastuu merkityksestä, sävystä ja siitä, että viestintä koskettaa. Siinä työssä tekoäly voi olla apuna, mutta ihmistä se ei korvaa.

Kaikki tähän asti lukemasi on tekoälyn kirjoittamaa.

Kirjoittajalta: miksi julkaisen tämän sellaisenaan?

SaavutaÄly -hankkeen yhteydessä meiltä Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry:ltä pyydettiin videoitava haastattelu sekä blogikirjoitus. Yhteisellä päätöksellä päädyimme ajatukseeni toteuttaa tämä kirjoitus pohjautuen haastatteluuni tekoälyä hyödyntäen. Yllä oleva kirjoitus syntyi siis Copilotin avustamana.

Äänitiedosto litteroitiin, jonka pohjalta ohjeistin, tai siis ”promptasin”, Copilotin kirjoittamaan tiiviin blogitekstin työyhteisön ja viestinnän näkökulmasta tekoälyn ottamisesta mukaan osaksi työkalupakkiamme. Muistutin Copilotia vielä välttämään turhaa höttöä ja päällekkäisyyksiä kirjoituksessa sekä ehdottamaan otsikkoa ja väliotsikoita tekstin rytmittämistä varten.

Nopeastihan tekoäly tämän kirjoituksen koosti ja olin hieman ”tohkeissani” kun huomasin tekoälyn napanneen mukaan vertaukseni siitä, että tekoäly on kuin sakset: hyvä työkalu niissä yhteyksissä, mitä tarvitaan, mutta saksien kanssa ei pidä juosta.

Pohdin jopa, promptaisinko uudestaan siten, että nostaisin otsikkotasolle tuon saksimetaforan. Päätin, että en ainakaan tällä kertaa promptaa kirjoitusta uudestaan. Halusin antaa lukijalle mahdollisuuden itse päättää, kumpi teksti on kiinnostavampi lukea: tekoälyn koostama selkeä kokonaisuus vai tämä, dysleksikon ajatuksenjuoksu.

Oikea vastaus on ainakin allekirjoittaneen mielestä molemmat. Kyse on siitä, missä yhteydessä ja kenelle teksti ja sisältö on tarkoitettu. Tämä päätös on ihmisen hallinnassa – ainakin toistaiseksi.

SaavutaÄly-Hankkeen näkökulma: Kenen ääni tekstissä lopulta kuuluu?

Kai Baerin kokeilu nostaa esiin kolme kysymystä, jotka koskettavat jokaista tekoälyä hyödyntävää järjestöä: ketä tekoälyn tarjoama kirjoitusapu erityisesti hyödyttää, mistä organisaation oma ääni tekstissä syntyy, ja mitä vastuita tekoälyn tuottamat kuvat tuovat mukanaan?

Baer kertoo tekstissä olevansa dysleksikko ja käyttäneensä tekoälyä blogitekstin kirjoittamiseen oman haastattelunsa pohjalta. Tämä ei ole poikkeus vaan esimerkki ilmiöstä, jota kirjoittamisen tutkimuksessa on alettu tarkastella tarkemmin.

Esimerkiksi Turun yliopiston tutkijat ovat havainneet, että tekoäly voi tukea etenkin sellaisia kirjoittajia, joiden kirjoitusprosessia lukivaikeus hidastaa. Samat tutkijat kuitenkin muistuttavat, ettei hyöty synny automaattisesti. Tekoälyn tulee tukea kirjoittajan ajattelua kirjoitusprosessin eri vaiheissa, ei korvata sitä. (Mäkilä ym., 2025.) Baerin kokemus asettuu juuri tähän kehykseen. Hän ei antanut tekoälyn päättää, mitä sanoa, vaan ohjasi sitä haastattelunsa ja omien näkökulmiensa pohjalta ja arvioi lopputuloksen itse.

Baer nimeää tekstissään täsmälleen sen ongelman, johon myös tutkimus on törmännyt: tekoälyn tuottamaan tekstiin jää helposti toistoa ja yleisluontoisuutta, eikä se automaattisesti tavoita organisaation omaa ääntä. Ilmiö ei ole pelkkä tuntuma. Kolmen kokeellisen tutkimuksen sarjassa havaittiin, että seuraajien kielteiset reaktiot brändikekstin tekoälytuotantoon välittyvät nimenomaan koetun aitouden heikkenemisen kautta, ja reaktio on sitä kielteisempi, mitä enemmän tekoälyn koetaan korvaavan ihmisen työtä sen sijaan, että se avustaisi siinä (Brüns & Meißner, 2024).

Baerin huomio kuvien rajanvedosta osuu hyvin ajankohtaiseen kysymykseen. Kansalaisjärjestöt, yritykset ja myös julkinen sektori ovat viime vuosina käyttäneet tekoälyllä tuotettua kuvastoa myös herkissä aiheissa, ja lopputulos on useaan otteeseen herättänyt vastustusta. Esimerkiksi kansainvälinen kehitysjärjestö poisti tekoälyllä laadittuja kuvia lapsiavioliittoja vastustaneesta kampanjastaan ja ihmisoikeusjärjestö pyysi anteeksi tekoälykuvitettua raporttiaan, kun yleisö koki kuvien vääristävän todellisuutta (Yrjönen, 2026).

Organisaatioviestinnässä ratkaisevaa ei olekaan kuvan tekninen laatu vaan se, tukeeko se organisaation omaa todellisuutta ja tavoitteita. Geneerinen tekoälykuva ei useinkaan erotu huomiosta kilpailevien vastaavista, kun taas aidot tilat ja ihmiset tekevät kuvasta heti merkityksellisen (Huuskonen, 2025). EU:n tekoälysäädös terävöittää tätä vaatimusta elokuusta 2026 alkaen: tekoälyllä tuotetut tai muokatut, aidon näköiset kuvat on merkittävä selkeästi näkyvällä tavalla ja koneluettavilla metatiedoilla (Euroopan parlamentti ja neuvosto, 2024, 50. artikla). Baerin toteamus, ettei tekoälyllä korvata ihmisiä eikä muuteta tilannetta sellaiseksi kuin se ei ollut, on siis paitsi eettinen linjaus myös EU-tasoinen vaatimus.

Lähteet

Brüns, J. D. & Meißner, M. (2024). Do you create your content yourself? Using generative artificial intelligence for social media content creation diminishes perceived brand authenticity. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 79. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2024.103790

Euroopan parlamentti ja neuvosto. (2024). *Asetus (EU) 2024/1689 tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä (tekoälysäädös), 50 artikla*. Euroopan unionin virallinen lehti. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj

Huuskonen, H. (2025). Tekoälykuvat organisaatioviestinnässä: varmista aitous ja merkitys. *eSignals Pro*. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. https://esignals.fi/pro/2025/09/24/tekoalykuvat-organisaatioviestinnassa-varmista-aitous-ja-merkitys/

Mäkilä, M., Mutta, M., Åberg, A.-M. & Linnasaari, S. (2025). Tekoälyn vaikutus kirjoittamiseen – tasapainoilua uhkien ja mahdollisuuksien välillä. *Soihtu*. https://sites.utu.fi/soihtu/tekoalyn-vaikutus-kirjoittamiseen-tasapainoilua-uhkien-ja-mahdollisuuksien-valilla/

Yrjönen, A. (2026). Tekoälyn tuottama kurjuuskuvasto on köyhyyspornon uusi versio. *Maailman Kuvalehti*. https://maailmankuvalehti.fi/2026/vain-verkossa/nakokulmat/tekoalyn-tuottama-kurjuuskuvasto-on-koyhyyspornon-uusi-versio/

Tekoälyn käyttöönotto organisaatiossa: aloita mahdollisuuksista

Pauliina Koponen
lahjoittajakokemuksen asiantuntija, MIELI ry

Suvi Tuominen
YTM, lehtori, Humak, SaavutaÄly-hankkeen projektipäällikkö

Vaikka tekoälystä puhutaan paljon, monen työntekijän ensimmäinen kysymys on: "Mihin minä tätä omassa työssäni käyttäisin?" Mieli ry:n viestinnän ja varainhankinnan tiimissä lähdettiin ratkomaan kysymystä mahdollisuuksien matriisin avulla.

Tekoälystä puhutaan usein suurilla sanoilla: se muuttaa työelämän, tehostaa prosesseja ja automatisoi rutiineja. Nämä voivat olla totta, mutta jos kalenteri on työtehtäviä täynnä, hyödyllisempää on kysyä: mitä minä voin tehdä tekoälyllä tänään, omassa työssäni, turvallisesti ja järkevästi?

Tämän kysymyksen äärelle pysähdyttiin Mieli ry:n viestinnän ja varainhankinnan tiimissä osana Humakin ja Laurean yhteistä SaavutaÄly-hanketta. Tiimissä oli jo onnistuneesti hyödynnetty tekoälyä tekstien tiivistämiseen ja ideoiden kehittelyyn. Silti moni koki tärkeäksi ymmärtää, mihin muuhunkin tekoäly voisi omassa työssä tuoda lisäarvoa.

Mahdollisuuksien matriisi tuo rakenteen

Työkaluksi rakennettiin mahdollisuuksien matriisi, joka auttoi tunnistamaan, missä kohtaa omaa työtä tekoälystä voisi olla hyötyä. Jokainen tiimiläinen pohti omia tehtäviään ja kirjasi mahdollisia käyttötapauksia. Kukin arvioi niitä kolmen näkökulman avulla: mikä olisi vaikutus työhön, kuinka helppoa käyttöönotto olisi ja millaista tekoälyosaamista hänellä sen toteuttamiseen jo on.

Kun tiimiläisten matriisit yhdistettiin ja käyttötapaukset ryhmiteltiin, keskustelun luonne muuttui. Käyttötapauksia saattoi nyt priorisoida. Matriisi auttoi erotta-

maan matalan kynnyksen kokeilut laajemmista kehityshankkeista. Esimerkiksi tekstin muokkaus, tiivistäminen ja litterointi näyttäytyivät alueina, joissa hyöty olisi nopeaa ja käyttöönotto melko helppoa. Tekoälyagentteihin, eli itsenäisemmin toimiviin tekoälyratkaisuihin liittyvät ideat koettiin innostavina, mutta vaativat enemmän taustadataa ja osaamista.

Koulutukset kannattaa rakentaa käytännön esimerkkien pohjalle

Mahdollisuuksien matriisi teki myös tekoälykoulutusten suunnittelusta järkevämpää. Kun tiesimme, millaiset käyttötapaukset tiimissä aidosti kiinnostivat ja mitä osaamista piti kasvattaa, koulutusten sisältöä ei tarvinnut rakentaa yleisen tekoälyinnostuksen varaan. SaavutaÄlyn puitteissa järjestetyt koulutukset voitiin kohdistaa siihen, missä tekoäly voisi oikeasti auttaa: sisällön luomiseen ja muokkaamiseen, kampanjaideointiin, tiedon jäsentämiseen, promptaamiseen ja agenttien ymmärtämiseen.

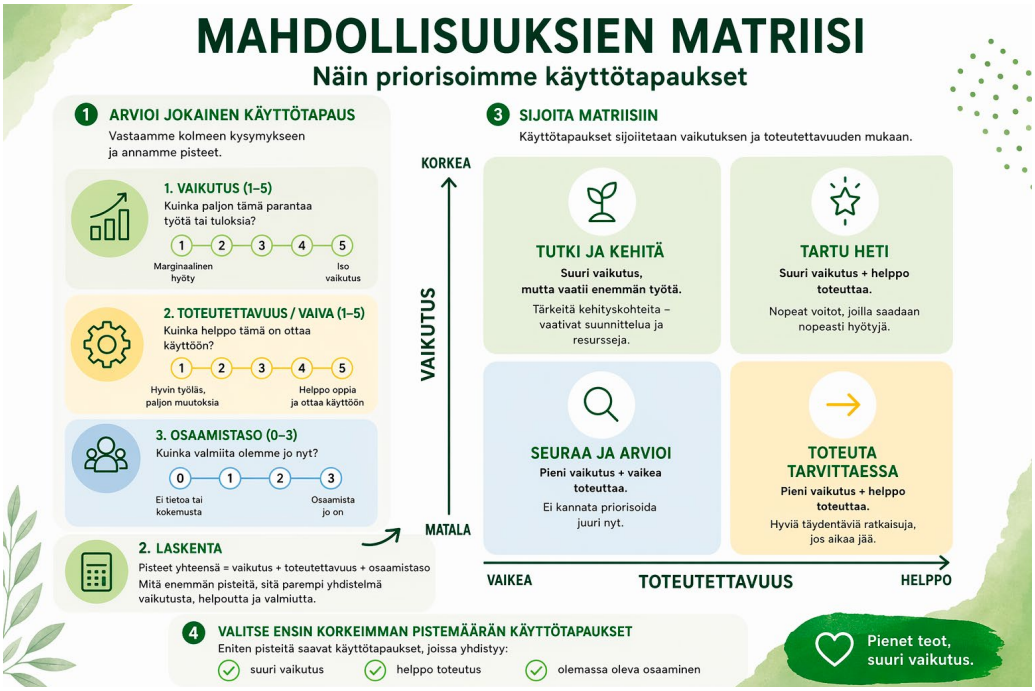
Koulutuspalautteissa näkyi, että tämä lähestymistapa toimi. Moni sai uusia oivalluksia siitä, mitä tekoälyllä voi oikeasti tehdä omassa työssä. Samalla kynnys kokeiluihin madaltui. Epävarmuus väheni, tekeminen selkeytyi ja moni koki pääsevänsä eteenpäin jumista, johon ensimmäiset kokeilut olivat jättäneet.

Ulkoista työvaihe – älä asiantuntijuutta

Kouluttaja Jarno Alastalo tiivisti asian oivallisesti: ulkoista työvaihe, älä lopputulosta (J. Alastalo, henkilökohtainen tiedonanto, toukokuu 2026).: ulkoista työvaihe, älä lopputulosta. Tekoälyä ei tarvitse nähdä ratkaisuna kaikkeen, eikä sille pidä ulkoistaa asiantuntijan vastuuta. Sen sijaan voidaan kysyä, missä työvaiheessa tekoäly voisi auttaa alkuun, tuottaa vaihtoehtoja, jäsentää aineistoa tai nopeuttaa prosessia.

Mahdollisuuksien matriisi toi tekoälyn käyttöönottoon rakennetta. Se auttoi tunnistamaan keskeiset käyttötapaukset, valitsemaan järkevät koulutussisällöt ja etenemään portaittain. Ensin yksittäiset arjen kokeilut, sitten yhteiset promptit ja toimintatavat, myöhemmin prosessien kehittäminen ja mahdolliset laajemmat automaatiot.

Matriisityöskentely muodostui meille käänteentekeväksi. Se muutti tekoälyn käyttöönoton tilanteesta, jossa tekoäly on vain kiinnostava mahdollisuus, siihen että jokainen pystyy tunnistamaan, missä tuo aidosti arvoa omassa työssä.

Mahdollisuuksien matriisi auttaa priorisoimaan tekoälyn käyttötapaukset arvioimalla niitä vaikutuksen, toteutettavuuden ja osaamistason mukaan. Kuva: Pauliina Koponen.

Mahdollisuuksien matriisi auttaa suuntaamaan kehittämistä

Mahdollisuuksien matriisi vastaa suoraan siihen haasteeseen, jonka myös tutkittu tieto tunnistaa. Singlan ym. (2025) laajan kansainvälisen selvityksen mukaan ne organisaatiot, jotka raportoivat merkittäviä hyötyjä tekoälystä, ovat panostaneet voimakkaasti henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja työn prosessien uudelleenmuotoiluun. Pelkkä välineen käyttöönotto ei riitä. Matriisi teki Mieli ry:ssä juuri tämän: se muutti hajanaiset kokeilut suunnatuksi kehittämiseksi.

Mieli ry:n kokemus vahvistaa myös sen, että tekoälyn käyttöönotto on ennen muuta muutosjohtamisen haaste. Koulutuspalautteiden välittämä viesti (epävarmuus väheni, kynnys madaltui, jumit aukesivat) on täsmälleen se, mitä henkilöstön osallistaminen tuottaa, kun se tehdään oikein (Singla ym., 2025).

Asiantuntijuus ei saa vuotaa tekoälylle

Alastalon periaate työvaiheen ulkoistamisesta lopputuloksen sijaan on yhtäpitävä OECD:n (2025, s. 15) havainnon kanssa: ihminen ei ole parhaimmillaan pilkkoessaan työtään automatisoitaviin osiin. Parhaiten toimimme ottamalla

haltuun koko toimintakentän ja käyttämällä kognitiivisia, metakognitiivisia ja sosiaalisia taitojamme kokonaisvaltaisesti esimerkiksi suunnittelussa, arvioinnissa ja viestinnässä.

Tämä ei ole vain periaatekysymys. Generatiivista tekoälyä käyttävät ammattilaiset raportoivat vähentynyttä kognitiivista ponnistelua mutta lisääntynyttä luottamusta tuotostensa laatuun, mikä paljastaa kiinnostavan epäsuhdan (Lee ym., 2025). Toisin sanoen tekoäly voi luoda tunteen tehokkaasta ajattelusta, vaikka oma ajattelu ei tosiasiassa syvenisikään. Tämä vahvistaa ajatusta siitä, että ajattelua ei kannata ulkoistaa kokonaan tekoälylle.

OECD:n (2025, s. 23) koulutuksen tulevaisuutta käsittelevän viitekehyksen mukaan ihmisten on arvioitava jatkuvasti uudelleen, mitä heidän kannattaa oppia, ja kehitettävä kykyä tehdä yhteistyötä tekoälyn kanssa sen sijaan, että delegoisivat sille ajattelun kokonaan. Mahdollisuuksien matriisi on käytännön työkalu juuri tähän: se auttaa erottamaan, missä tekoäly säästää aikaa ja missä se veisi jotain olennaista.

Mieli ry:n viestinnän ja varainhankinnan tiimissä jokainen pystyi tunnistamaan, missä omassa työtehtävässä tekoäly aidosti tuottaa arvoa. Tämä on enemmän kuin tehokkuuskysymys. OECD (2025, s. 16) muistuttaa, että tekoälyn kasvavan vaikutuksen aikana on tärkeää suojella niitä toimintoja, jotka tuottavat meille ihmisille merkitystä. Työ pysyy mielekkäänä, kun jokainen tiimiläinen tietää, mitä tekee itse ja mitä jättää tekoälyn hoidettavaksi.

Lähteet

Alastalo, J. (2026, toukokuu). *Ulkoista työvaihe, älä lopputulosta* [Suullinen tiedonanto]. SaavutaÄly-hankkeen tekoälykoulutus, MIELI ry.

Lee, H.-P., Sarkar, A., Tankelevitch, L., Drosos, I., Rintel, S., Banks, R. & Wilson, N. (2025). The impact of generative AI on critical thinking: Self-reported reductions in cognitive effort and confidence effects from a survey of knowledge workers. *Proceedings of the 2025 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. https://doi.org/10.1145/3706598.3713778

OECD. (2025). *Education for human flourishing: A conceptual framework*. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/73d7cb96-en

Singla, A., Sukharevsky, A., Hall, B., Yee, L., Chui, M. & Balakrishnan, T. (2025). *The state of AI: How organizations are rewiring to capture value*. McKinsey & Company. https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/the-state-of-ai

Kuinka tekoälyagenteista tuli järjestön ainoan työntekijän tiimi

Nina Frantsi
yhteisöpedagogi (AMK, YAMK), järjestöpäällikkö,
Suomen kuulo- ja tukikoirat ry

Tuulia Sundgren
puheenjohtaja, Suomen kuulo- ja tukikoirat ry

Suvi Tuominen
YTM, lehtori, Humak SaavutaÄly-hankkeen projektipäällikkö

Pieni, yhden työntekijän järjestö lähti mukaan SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuuteen etsimään tekoälystä apua erityisesti hallinnon ja varainhankinnan arkeen. Puolen vuoden mittaisen yhteistyön aikana Suomen kuulo- ja tukikoirat ry:lle syntyi oma tekoälyagenttien tiimi ja hallituksen hyväksymät tekoälylinjaukset, jotka vapauttavat aikaa yhdistyksen ydintehtävälle eli kuulo- ja tukikoirien kouluttamiselle.

Suomen kuulo- ja tukikoirat ry on valtakunnallisesti toimiva järjestö, jonka työn ytimessä on auttaa mielenterveyden ja neurokirjon haasteiden kanssa eläviä sekä kuulovammaisia, diabetesta tai epilepsiaa sairastavia koiranomistajia kouluttamaan omasta koirastaan virallinen avustava koira. Tavoitteena on koulutetun kuulo- tai tukikoiran avulla edistää omistajan itsenäisyyttä, parantaa arjen turvallisuutta ja elämänlaatua sekä vähentää yksinäisyyttä.

Pienille, resursseiltaan rajallisille järjestöille SaavutaÄly-hankkeen kaltainen tuki on usein ainoa realistinen tapa päästä kiinni tekoälyn tarjoamiin mahdollisuuksiin. Valtakunnallisen Järjestödigi 2024 -kartoituksen mukaan 37 prosenttia suomalaisista järjestöistä ei käytä tekoälyä lainkaan, ja käyttäjistäkin vain 5,5 prosenttia hyödyntää sitä päivittäin (Vuohelainen ym., 2025). Kansainvälinen tutkimuskirjallisuus vahvistaa saman kuvan: tuoreen systemaattisen katsauksen mukaan tekoälyn käyttöönotto järjestökentällä on epätasaista ja painottuu suurempiin, resurssirikkaampiin organisaatioihin (Rotter & Bailkoski, 2026).

Yleisimmiksi käyttöönoton esteiksi on tunnistettu erityisesti tietoisuuden puute tekoälyn hyödyistä, luottamuksen puute sekä riittämättömien koulutusmahdollisuuksien ja teknisen osaamisen puute (Kabra & Saharan, 2025). Suomen kuulo- ja tukikoirat ry:n tarina on käytännön esimerkki siitä, miten juuri nämä esteet voidaan ylittää, kun pieni järjestö saa strukturoitua tukea ja koulutusta kehittämiskumppanuuden myötä.

Kun tekoäly kohtasi karvaiset avustajat

Suomen kuulo- ja tukikoirat hakeutui mukaan kehittämiskumppanuuteen, koska pienen, yhden työntekijän järjestön resurssit ovat rajalliset. Heitä kiinnostivat tekoälyn tarjoamat ratkaisut esimerkiksi järjestön hallinnon digitalisoinnissa, assistenttitoimintojen tehostamisessa ja varainhankinnan kehittämisessä. Kaikki nämä taustaprosessit tukevat suoraan sitä, että järjestö pystyy ohjaamaan kuulo- ja tukikoirien koulutusta.

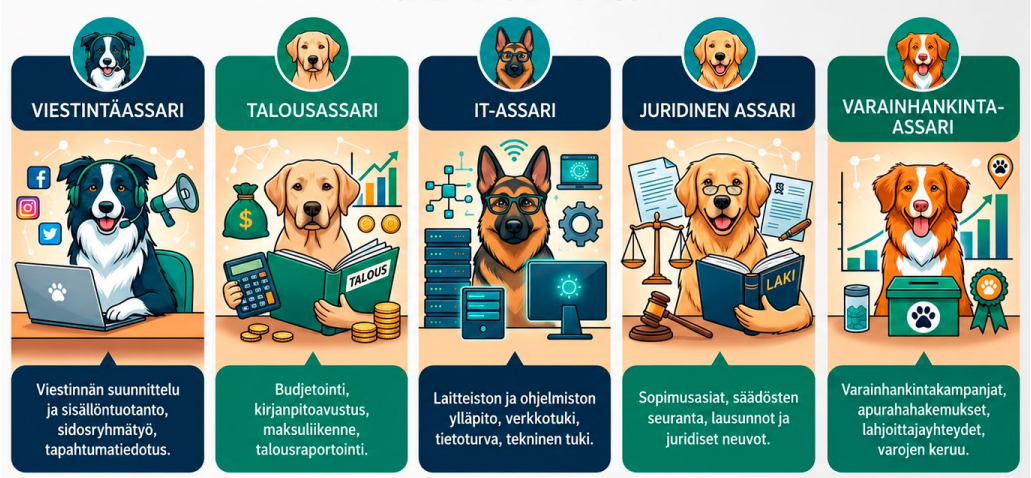
Kehittämiskumppanuuden ensimmäinen tapaaminen pidettiin verkossa, ja siinä asetettiin tehtäväksi pohtia järjestön kehittämiskohteita ja tavoitteita ennen varsinaista kasvokkaista aloitustapaamista.

Valitut kehittämiskohteet liittyivät varainhankinnan, hankehakemusten ja raporttien laatimisen sekä henkilöstön ja vapaaehtoisten kouluttamisen tavoitteisiin. Kehittämistehtäviksi nousi esimerkiksi varainhankintasuunnitelman ja rahoitushakemusten laatiminen tekoälyn avulla sekä hallinnon prosessien kehittäminen. Tehtävät priorisoitiin ja jaettiin neljään noin kuukauden mittaiseen sprinttiin.

Kehittämiskumppanuuden tapaamisiin ja tehtäviin osallistuivat Suomen kuulo- ja tukikoirien järjestöpäällikkö Nina Frantsi ja sekä puheenjohtaja Tuulia Sundgren. He tarkastelevat tässä artikkelissa yhdessä SaavutaÄly-hankkeen Suvi Tuomisen kanssa kehittämisprosessia kokeiluineen.

Kokeiluista konkreettiseen hyötyyn

Ensimmäisen sprintin aikana tutustuttiin erilaisiin tekoälytyökaluihin, kuten ChatGPT:hen, Geminiin ja Notebookiin. Ninalla oli jo jonkin verran kokemusta ChatGPT:n käytöstä, mutta lopulta yhdistyksen käyttöön valittiin Googlen Gemini, koska yhdistyksellä oli jo muutenkin käytössä Google Workspacen työkalut. Työkaluja testatessaan Nina käytti tekoälyä teknisenä tukihenkilönä ja teki yhdistyksen sisäiseen käyttöön vapaaehtoisille tarkoitetun infosivuston, josta löytyy yhdestä paikasta vuoden tapahtumakalenteri sekä toimintaan liittyvät ohjeet ja lomakkeet.

Suomen kuulo- ja tukikoirat ry:n tekoälyagenttitiimi: viestintä-, talous-, IT-, juridinen ja varainhankinta-assari. Kuva: ChatGPT.

Toisen sprintin aikana työn alla oli tuloksellisuusraportin laadinta yhdistyksen toimintaa rahoittavalle STEAlle. Tässä vaiheessa taidot eivät vielä riittäneet tekoälyn hyödyntämiseen kerätyn arviointitiedon analysoinnissa, mutta tekstin tiivistämissä ja oikoluvussa Geministä oli jo paljon hyötyä. Toisen sprintin jälkeen kasvokkain pidetyssä yhteisessä tapaamisessa Suvi kertoi tekoälyagenteista ja -assistenteista ja opetti niiden tekemistä. Yhdistys sai myös testattavaksi SaavutaÄly-hankkeen laatimat valmiit hankehakemus- ja varainhankinta-assarit.

Viisi agenttia, yksi työntekijä

Valmiiden tekoälyagenttien testailun jälkeen Nina lähti kokeilemaan omien agenttien tekemistä. Ennen kuin huomattiinkaan, yhdistyksellä oli koossa oma agenttitiimi! Nina teki Suvilta saatujen promptien pohjalta yhdistyksen käyttöön viestintä-, talous-, IT- ja juridisen assarin sekä oman varainhankinta-assarin.

Kolmannen sprintin aikana tulosta syntyikin sitten huippuvauhtia. Nina teki uuden tiiminsä kanssa yhdistykselle viestintä- ja varainhankintasuunnitelmat, päivitti lomakkeistoa juridisen assarin kanssa, tulkitsi tilinpäätöstä talousassarin kanssa ja ratkoi laitteisiin liittyviä haasteita IT-assarin kanssa. Innostuksissaan Ninan käsissä saattoi vapaa-ajalla syntyä myös puutarha-assari ja resepti-assari!

Tätä kirjoittaessa tekoälyassitentit ovat olleet Ninan käytössä noin kolme kuukautta, ja niiden käyttö on vakiintunut osaksi päivittäistä työtä. Oli kyse sitten somepäivitysten tekemisestä, muistioiden oikolukemisesta, tilastotietojen yhteenvedoista, skannerin päivittämisestä tai sponsoriesitteen tekemisestä, Nina hyödyntää agenttitiiminsä apua jatkuvasti.

Kuluneella viikolla Nina piti tiimipalaverin koko agenttiporukalla, kun työn alla oli tärkeä rahoitukseen liittyvän esityksen koostaminen. Ensin koottiin faktoja ja tilastotietoja talous-, varainhankinta- ja juridisen assarin kanssa, sitten tarvittiin IT-assarin apua PowerPointin erikoistoimintojen löytämiseen, ja lopuksi ulkoasu ja sisältö hiottiin viestintäassarin kanssa.

Ninan agenttitiimi on osa laajempaa kehityssuuntaa, jossa tietotyöhön räätälöityjen tekoälyagenttien rakentaminen on yleistynyt nopeasti. Tekoälyn suurin vaikutus työelämään ei olekaan yksittäisten taitojen oppiminen vaan työprosessien uudelleen määrittely (ks. esim. Keihäs, 2026). Suomen kuulo- ja tukikoirat ry:ssä tämä näkyy konkreettisesti siinä, että erillisten tehtävien tekemisen sijaan syntyi kokonainen tekoälyavusteinen roolijako.

Vapaus vaatii vastuuta

Projektin aikana Suomen kuulo- ja tukikoirissa opittiin, että tekoälyn käyttö edellyttää aina selkeitä pelisääntöjä, inhimillistä valvontaa ja tietoturvan huomioimista. Viimeisen, neljännen sprintin aikana Nina luonnosteli tekoälyn avulla yhdistykselle omat tekoälylinjaukset, joissa määritellään, miten tekoälytyökaluja käytetään turvallisesti ja eettisesti GDPR-asetusta noudattaen.

Pienille järjestöille tällaisten pelisääntöjen laatiminen on erityisen tärkeää, koska niukat resurssit johtavat helposti siihen, että tekoälyä otetaan käyttöön ilman riittävää harkintaa (Vuohelainen & Eloholma, 2025).

Tekoälyä koskevat linjaukset käytiin läpi ja viimeisteltiin yhdessä kehittämiskumppanuuden päätöstapaamisessa. Suomen kuulo- ja tukikoirien hallitus hyväksyi myöhemmin kokouksessaan linjaukset virallisesti. Tämän myötä yhdistyksessä on nyt selvät sävelet sille, mitä tietoa tekoälylle saa syöttää ja miten varmistetaan tekstien saavutettavuus ja oikeellisuus ennen julkaisua.

Enemmän aikaa sille, mikä merkitsee

Tekoälyn hyödyntäminen järjestön toiminnassa ei rajoittunut vain yhdistyksen työntekijän ja puheenjohtajan osaamisen lisäämiseen. Neljännen sprintin aikana SaavutaÄlyn työntekijä veti yhdistyksen koko hallitukselle käytännönläheisen koulutuksen tekoälyn hyödyntämisestä järjestötyössä. Koulutus antoi hyvät eväät sille, miten voidaan tehostaa hallintoa ja viestintää arjessa vastuullisesti siten, että aikaa säästyy enemmän yhdistyksen ydintoiminnalle eli kuulo- ja tukikoiratoiminnan edistämiselle.

Kehittämiskumppanuudella on ollut merkittävä vaikutus koko yhdistykseen. Tekoäly ei ole enää vain yksittäinen työkalu, vaan osa toiminnan kehittämistä, osaamisen vahvistamista ja tulevaisuuden mahdollisuuksien tunnistamista. Suomen kuulo- ja tukikoirat on saanut konkreettisia välineitä, uusia näkökulmia sekä rohkeutta kokeilla ja ottaa käyttöön uusia toimintatapoja. Tämä mahdollisuus on ollut pienen, yhden palkatun työntekijän järjestölle erittäin merkittävä.
Kehittämistyö eteni selkeissä ja helposti hallittavissa kuukauden mittaisissa sprinteissä, ja verkossa sekä kasvokkain pidetyt välitsekkaukset pitivät kehittämistyön koko ajan käynnissä ja oikeassa suunnassa. Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin. Kiitos yhteisestä matkasta kohti tekoälyä hyödyntävää, entistä vahvempaa järjestötoimintaa.

Lähteet

Kabra, G., & Saharan, A. (2025). Burden to be better in the era of AI: Assessment of barriers to GenAI adoption among NGOs. *Voluntas*, 36, 937–951. https://doi.org/10.1007/s11266-025-00766-8

Keihäs, P. (2026). *Tekoäly ja työelämä – tulevaisuuden taidot ja työt [esitys]*. ITK 2026 -tapahtuma, Tampere, huhtikuu 2026.

Rotter, J., & Bailkoski, W. (2026). AI adoption in NGOs: A systematic literature review. *ACM Journal on Computing and Sustainable Societies*. https://doi.org/10.1145/3803556

Vuohelainen, H., & Eloholma, M. (2025). *Opas: Eettinen digitalisaatio järjestöissä*. TIEKE. https://tieke.fi/hankkeet/viisi-nakokulmaa-eettiseen-digitalisaatioon-jarjestoille/opas-eettinen-digitalisaatio-jarjestoissa/

Vuohelainen, H., Seppälä, P., & Heikkilä, T. (2025). *Järjestödigi 2024: Tekoälyn vastuullinen käyttöönotto ja somen murros pohdituttavat järjestöissä*. TIEKE ry, Viestintä-Piritta Oy & Vitec Avoine Oy. https://www.jarjestodigi.fi/

Tekoälyapuri toimii projektin johtamisen tukena

Veera Henriksson
FM, projektipäällikkö, Kotva-hanke, Akson ry

Suvi Tuominen
YTM, lehtori, Humak, SaavutaÄly-hankkeen projektipäällikkö

Tekoäly on rantautunut osaksi järjestöarjen rutiineja nopeammin kuin monikaan osasi odottaa. Akson ry:ssä on käyty läpi sekä tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia että sen riskejä ja opittu sovittamaan teknologia osaksi hanketyötä ihmisen johdolla.

Järjestödigi 2024 -selvityksen mukaan tekoälyn käyttö on järjestöissä vielä pitkälti kokeilukulttuurin tasolla ja vain 2,5 prosenttia järjestöistä on laatinut tekoälyn käyttöä ohjaavat linjaukset (Vuohelainen & Seppälä, 2025, s. 32). Selkäydinvammaiset Akson ry:ssä tähän on vastattu käytännöllisesti: hallitustyöskentelyyn on laadittu selkeät periaatteet muun muassa henkilötietoja sisältävien tiedostojen käsittelyyn.

Osallistuminen Humakin ja Laurean yhteiseen SaavutaÄly-hankkeeseen on auttanut kirkastamaan entisestään, missä roolissa tekoäly on Aksonin arjessa. Tekoälystä on ollut hyötyä etenkin raportoinnissa, kulujen seurannassa ja saavutettavuusnäkökulmien arvioinnissa. Samalla on täytynyt havahtua myös tekoälyn tuomiin haasteisiin, kuten vaikkapa tietosuojariskeihin.

Aksonissa on myös otettu rohkeasti käyttöön erilaisia agentteja, joista tässä blogikirjoituksessa pureudutaan tarkemmin Kotva-hankkeen projektipäällikön Veera Henrikssonin rakentamaan projektinhallinta-agenttiin.

Agentti auttaa hahmottamaan strategista kokonaiskuvaa hektisessä arjessa

Veera on huomannut työssään projektipäällikkönä vertaistuen kehityshanke Kotvassa, että laajan kokonaiskuvan ylläpitäminen käy haastavaksi, kun hanketyön arki on kiivaimmillaan. Kehityshankkeen parasta antia ovat ideointi ja yllättävätkin kokeilut. Silti projektipäällikön on pidettävä mielessä hankkeen strategiset päämäärät ja ohjattava toimintaa sovittujen tavoitteiden suuntaan.

Veera tiesi tekoälyn tarjoavan kokonaiskuvan hahmottamiseen erilaisia välineitä: esimerkiksi Microsoft Copilot Studion valmiit analysointi- ja tutkija-agentit on suunniteltu juuri tällaisen työn tueksi. SaavutaÄly-hankkeen tarjoamien sparrausten innoittamana Veera päätyi kuitenkin rakentamaan oman projektinhallinta-agentin.

Aksonissa käytetään Microsoftin verkkoympäristöjä, joten Copilotin valinta tekoälysovellukseksi oli luontevaa. Microsoftin ekosysteemissä agentit eivät toimi pelkästään chat-liittymissä, vaan suoraan tutuissa työkaluissa kuten Wordissa ja SharePointissa ilman ohjelmien välistä siirtymistä (Seghers, 2026). Agenttia rakentaessaan Veera pääsi valitsemaan, mihin hankkeelle keskeisiin SharePoint-ympäristöihin uudella agentilla olisi pääsy.

Lisäksi agentille syötettiin hankehakemus, johon hankkeen viisi strategista tavoitetta on kirjattu, sekä rahoittajalle STEAlle lähetetty tuloksellisuusraportti, jossa edellisen vuoden toiminta on kuvattu kattavasti.

Vuosikello antaa agentille ajantasaisen kuvan hankkeen edistymisestä

Visuaaliset elementit ovat Veeralle tärkeä tapa seurata hankkeen etenemistä. Kotva-hankkeessa käytetään Miro-alustaan rakennettua vuosikelloa, jossa jokainen kuukausi on jäsennelty omaksi osiokseen. Yksittäisten päivien kohdalle kirjataan kategorisoituja sisältöjä: operatiivisia, kuten verkkokoulutustapaamiset, tai viestinnällisiä, kuten somepostausten aikataulut. Vuosikellon avulla arvioidaan kuukausittain yhdessä työparin ja esihenkilön kanssa, miten strategiset painopisteet toteutuvat. Vuosikellon saa syötettyä tekoälyagentille PDF-muodossa.

Veera pyysi agenttia analysoimaan hankkeen ensimmäistä kvartaalia vuodelta 2026 heijastaen toimintoja sekä hankkeen alussa määrättyihin tavoitteisiin että toimintavuonna 2025 saavutettuihin tuloksiin. Koska agentilla on käytössään vuosikellon lisäksi kattava taustatietopohja, se kykeni tuottamaan hyvää havainnointia siitä, kuinka hanke on edistynyt. Sen lisäksi se tarjosi omatoimisesti

Humakin Suvi Tuominen (kuvassa vasemmalla) sekä Aksonin Veera Henriksson, Sara Väisänen, Alicia Perho ja Maarika Halonen kokoontuivat yhteiseen tapaamiseen kehittämiskumppanuuden puitteissa.

konkreettisia ehdotuksia tulevan toiminnan suuntaamiseksi sekä strategisella että operatiivisella tasolla.

Käytännössä agentti toimiikin eräänlaisena taustamentorina, joka tuntee hankkeen historian ja tavoitteet.

Ihmisen kädenjälki ratkaisee

Tekoäly on läsnä Aksonin arjessa yhä enenevissä määrin. Kuitenkin jo varhaisessa vaiheessa Aksonissa on huomattu, kuinka tärkeää on erottaa tekoälyn avustava ja sparraileva käyttö siitä, että tekoäly laatisi alusta loppuun asti sisältöjä. Ihmisen mieli on nopea huomaamaan koneen luoman sisällön. Oma reaktiomme huomatessamme vain tekoälyn luomaa sisältöä on se, että jätämme sisällön lähes alitajuisesti vähemmälle huomiolle.

Vaikka tekoälyn luomassa tekstissä, kuvissa tai muussa sisällössä ei sinällään ole mitään vikaa, on todella vaikea jättää vastaanottajaan pysyvää muistijälkeä ilman ihmisen kädenjälkeä. Tekoäly voi simuloida tunnepohjaista kirjoitustyyliä, mutta koska se ei koe tunteita, aidosti koskettava viestintä vaatii ihmistä (Lehti, 2025). SaavutaÄly-hankkeen verkostotapaamisissa tehty havainto vahvistaa tätä omalla tavallaan: ihmisten välinen kohtaaminen on järjestötyön ydin, jota teknologia ei korvaa (Tuominen, 2025).

Tekoäly tarjoaa kyllä tehokkuutta, mutta syvyys syntyy ihmisen ajattelusta ja kokemuksesta. Tekoälyn luomista mahdollisuuksista huolimatta tärkeintä on se, että ihmisen oma kädenjälki näkyy vastaanottajalle. Tämä on keskeinen lähtökohta, josta myös Aksonissa lähdetään liikkeelle.

Lähteet

Lehti, A. (2025). Tekoäly ja ihminen – viestinnän uusi tasapaino. *Tekoälyfoorumi*. https://www.tekoalyfoorumi.fi/post/artikkeli-teko%C3%A4ly-ja-ihminen-viestinn%C3%A4n-uusi-tasapaino

Seghers, J. (2026). *Enthusiast to expert: Build AI agents in Microsoft 365 Copilot Chat [esitys]*. BETT 2026 -messut, Lontoo, 23.1.2026.

Tuominen, S. (2025). *Säilyykö järjestötyön ydin, jos työssä käytetään paljon tekoälyä?* Humanistinen ammattikorkeakoulu. https://www.humak.fi/blogit/sailyyko-jarjestotyon-ydin-jos-tyossa-kaytetaan-paljon-tekoalya/

Vuohelainen, H. & Seppälä, P. (2025). Tekoäly. Teoksessa Tieke, Viestintä-Piritta & Vitec Avoine. *Järjestödigi 2024*. www.jarjestodigi.fi

Järjestö näkyväksi tekoälylle – geoseoilua ADHD-liitossa

Katriina Siiskonen
Sosionomi YAMK, Kokemus- ja vertaistoiminnan asiantuntija, ADHD-liitto ry

Gyan Dookie
FM, YTM, AmO, lehtori, Humak, SaavutaÄly-hankkeen asiantuntija

Miten järjestön tarjoama tuki löytyy myös silloin, kun tietoa haetaan tekoälyltä eikä perinteisestä hakukoneesta? ADHD-liitto ry:n osallistuminen SaavutaÄly-hankkeeseen avasi käytännössä, mitä GEO ja SEO voivat tarkoittaa järjestötyössä. Matka sisälsi innostusta, kokeiluja, virheellisiä tekoälyvastauksia ja oivalluksen siitä, että pienilläkin sanavalinnoilla on suuri merkitys.

ADHD-liitto ry on valtakunnallinen edunvalvontajärjestö, jonka jäseninä toimii 17 yhdistystä eri puolilla Suomea. Järjestö tarjoaa tietoa, tukea ja yhteisöllisyyttä ADHD-piirteisille, heidän läheisilleen sekä ammattilaisille. Arvioiden mukaan ADHD koskettaa noin 250 000 suomalaista.

ADHD näkyy jokaisella omalla tavallaan. Se voi olla levottomuutta, keskittymisen vaikeutta tai sitä, että ajatukset lähtevät helposti moneen suuntaan. Toisaalta siihen voi liittyä myös innostusta, luovuutta ja hetkiä, jolloin tekeminen imaisee mukaansa.

ADHD-liitossa havahduttiin tarkastelemaan järjestön omaa työtä tekoälyn näkökulmasta. Tietoa ADHD:stä, tuista ja palveluista on saatavilla, mutta se ei aina löydy oikein eikä välity sellaisena kuin pitäisi. Tämä ei ole pieni asia, vaan suoraan yhteydessä siihen, saako ihminen tarvitsemansa tiedon vai ei.

Kun ADHD-liitossa saatiin mahdollisuus lähteä mukaan SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuuteen, tavoitteena oli löytää keinoja, jotka tukevat sekä omaa työtä että kohderyhmän tiedonsaantia.

Tekoälysprintit käyntiin

Varsinainen työ alkoi noin puolen vuoden mittaisen kehittämiskumppanuusjakson käynnistyttyä joulukuussa 2025. ADHD-liitossa edettiin vaiheittain erilaisten tekoälyn käyttöön ja hyödyntämiseen liittyvien teemojen parissa: testattiin promptausta, tutustuttiin tekoälyagentteihin, laadittiin ohjeistuksia, kokeiltiin videotuotantoa ja hyödynnettiin Canvan (graafisen suunnittelun verkkotyökalu) tekoälyominaisuuksia.

Yhdeksi keskeiseksi kysymykseksi nousi, miten ADHD-liiton verkkosisällöt löytyvät tekoälypohjaisissa hauissa.

Tiedonhaun tavat ovat muuttumassa. Yhä useampi hakee tietoa keskustelemalla tekoälyn kanssa, ei pelkästään perinteisten hakukoneiden kautta. Tämä on huomattu myös EU-tasolla. Euroopan komissio määrittelikin 31.8.2026 Digipalvelusäädöksessään ChatGPT-tekoälysovelluksen ”erittäin suureksi verkkohakukoneeksi” (Euroopan komissio, 2026).

Kun hakukysymykset muotoutuvat enenevässä määrin kokonaisiksi tekoälypalveluun syötettäviksi lauseiksi, muuttaa se myös sitä, miten organisaation verkkosivujen sisältöjä tulisi rakentaa (Aggarwal ym., 2024; Heinonen, 2025). Muutos on järjestöille merkittävä myös siksi, että tekoälyn tuottama vastaus voi jäädä käyttäjän ainoaksi tiedonlähteeksi. Chapekisin & Liebin (2025) tutkimuksessa huomattiin, että käyttäjät siirtyivät hakutuloksista verkkosivuille selvästi harvemmin silloin, kun Google näytti haun yhteydessä tekoälyn tuottaman yhteenvedon.

Kun tekoäly ei ymmärtänyt oikein

Kehittämiskumppanuuden aikana testattiin käytännössä, mitä tekoäly kertoo ADHD-liiton kokemus- ja vertaistoiminnasta. Vastaukset olivat sujuvia ja uskottavia, mutta sisälsivät asiavirheitä. Osa tiedoista oli epätarkkoja, osa vanhentuneita ja osa täysin virheellisiä. Kokeilu vahvisti tutkimuksessakin aiemmin huomattua. Generatiivinen tekoäly kykenee tuottamaan toisinaan uskottavalta vaikuttavaa, mutta virheellistä sisältöä (vrt. esim. Huang ym., 2025)

Tämä oli tärkeä havainto. Jos järjestön toiminnasta välittyy väärää tietoa, käyttäjä voi saada virheellisen kuvan palveluista ja mahdollisuuksista. Tilanne korostuu erityisesti silloin, kun tietoa etsitään nopeasti tekoälypalvelun avulla ja luotetaan ensimmäiseen vastaukseen.

Tämän seurauksena järjestössä käynnistettiin uusi kehitysprintti: Miten tekoälypalvelu löytäisi mahdollisimman hyvin ADHD-liiton toimintaan liittyvän oikean tiedon?

ADHD-liiton SaavutaÄly-hankkeeseen osallistuneella henkilöstöllä on hymy herkässä puolen vuoden mittaisen kehittämiskumppanuuden tultua päätökseen. Paljon on opittu yhdessä, mutta kokeileminen ja yhteiskehittäminen toki jatkuu.

GEO ja SEO tukevat tiedon löytymistä

SEO tarkoittaa verkkosisällön optimointia hakukoneille. GEO eli generative engine optimization puolestaan keskittyy siihen, miten sisältö rakennetaan niin, että myös generatiiviset tekoälypalvelut löytävät sen ja ymmärtävät sen oikein (ks. esim. Aggarwal ym., 2024).

GEO-käsitteen lanseeranneet Aggarwal ja kumppanit (2024) huomasivat tutkimuksessaan, että relevanttien lähdeviittausten ja suorien lainausten sekä numeerisen tilastotiedon käyttäminen sisällössä voi parantaa jopa 40 % organisaation verkkosivuston näkyvyyttä tekoälysovelluksen näyttämissä hakutuloksissa. GEO-oppaiden mukaan myös sisällön selkeä rakenne, selkeät ja kysymysmuodossa olevat otsikot, lyhyet suoraan asiaan menevät kappaleet, yhteenvedot ja tiivistelmät, saavutettava sisältö (esim. alt-tekstit kuvissa, audion ja videoiden tekstivastineet) sekä asiantunteva ja vakuuttava sisältö lisäävät todennäköisyyttä sille, että omat verkkosivut päätyvät sisältönä ja/tai lähdeviittauksina tekoälyn koostamiin hakutuloksiin (ks. esim. Rand-Hendriksen, 2026; Salminen, 2025; Varhenmaa, 2025).

Kyse ei ole yksittäisistä toimenpiteistä, vaan kokonaisvaltaisesta tavasta tuottaa verkkosisältöä. Kaikista verkosta löytyvien oppaiden suosittamista GEO-tekniikoista ja niiden toimivuudesta ei kuitenkaan ole vielä tutkimusnäyttöä. On myös hyvä pitää mielessä, että SEO ja GEO eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan täydentäviä tapoja saada organisaation sisältö paremmin siitä kiinnostuneen

ja sitä tarvitsevan saataville. Järjestöille tämä on erityisen tärkeää. Jos oikeaa tietoa ei löydy, tilalle voi nousta puutteellinen tai virheellinen tieto.

Yllättävän vaikeaa kirjoittaa ilmiselviä asioita

Kehittämistyössä vaikeinta oli tunnistaa se, mikä tuntuu itsestään selvältä, ja kirjoittaa se näkyväksi. Kielimallit rakentavat vastauksensa sen perusteella, miten asiat on kirjoitettu verkkosivulla. Esimerkiksi sen sijaan, että tuuppaa tekstinsä täyteen avainsanoja, pitäisi GEO-aikakaudella luoda sisältöä, joka vastaa entistä paremmin ja suoremmin ihmisten tekoälypalvelulle esittämiin hakukysymyksiin. ADHD-liitossa lähdettiin avaamaan ja jatkokehittämään järjestön sivustoa konkreettisten kysymysten kautta. Mitä on vertaisuus, miten kokemustoimijan voi tilata ja mitä tarkoittaa Tarinatuokio?

ADHD-liiton asiantuntijalle vastaukset ovat usein selviä, mutta tietoa etsivälle käyttäjälle eivät. Verkkosivujen tekstin tulee olla riittävän selkeää ja jäsenneltyä, jotta sitä jaksaa lukea. Samalla sen on herätettävä kiinnostus ja tuettava lukemisen motivaatiota.

Selkeä rakenne, ymmärrettävä kieli ja looginen eteneminen tukevat sekä käyttäjää että teknologioita (Salminen, 2025). Kun sisältöjä päivitettiin tämän ajattelun pohjalta, vaikutukset näkyivät nopeasti. Tiedon äärelle pääsi aiempaa suoremmin.

Kyse ei ole vain näkyvyydestä, vaan saavutettavuudesta, yhdenvertaisuudesta ja palveluiden tavoitettavuudesta.

Kehittäminen osaksi arkea

Matka on ollut uudenlainen. Välillä innostava, välillä kuormittava ja toisinaan turhauttava. Kaikki ei ole edennyt suoraviivaisesti.

Järjestössä on opittu, että kehittäminen ei tapahdu valmiiksi suunnittelemalla, vaan tekemällä. Pienet kokeilut ovat toimineet paremmin kuin suuret suunnitelmat. Toimivia ratkaisuja jatketaan ja toimimattomia muutetaan.

Keskeistä on ollut pitää mielessä, kenelle työtä tehdään. Kaiken ei tarvitse olla täydellistä, mutta sen täytyy olla hyödyllistä.

Uusi työpari

ADHD-liiton kokemus- ja vertaisasiantuntija Katriina Siiskonen on löytänyt tekoälystä uuden työkaverin: ”Siitä on tullut minulle eräänlainen työpari. Välillä yhteistyö sujuu helposti, välillä taas saa tarkentaa ja yrittää uudelleen, mutta useimmiten siitä on ollut aidosti hyötyä.”

Siiskonen on myös rakentanut oman agentin, jonka kanssa hän käy läpi SEO- ja GEO-asioita ennen kuin kokemus- ja vertaistoimintaan liittyviä sisältöjä viedään verkkosivuille. Se ei tee työtä hänen puolestaan, mutta auttaa näkemään asiat toisesta kulmasta.

Työelämässä tulisi uskaltaa suhtautua tällaisiin uusiin työpareihin avoimesti, mutta samalla kriittisesti. Tekoäly voi tukea ajattelua, jäsentää ideoita ja nopeuttaa tekemistä, mutta vastuu, harkinta ja eettisyys pysyvät ihmisellä.

Siinä suhteessa mikään ei ole muuttunut.

Lähteet

Aggarwal, P., Murahari, V., Rajpurohit, T., Kalyan, A., Narasimhan, K. & Deshpande, A. (2024). GEO: Generative Engine Optimization. *Proceedings of the 30th ACM SIGKDD Conference on Knowledge Discovery and Data Mining*, 5–16. DOI: 10.1145/3637528.3671900

Chapekis, A. & Lieb, A. (22.7.2025). *Google users are less likely to click on links when an AI summary appears in the results*. Pew Research Center. https://www.pewresearch.org/?p=270454

Euroopan komissio. (2026). *Digipalvelusäädö*s.

Heinonen. R. (13.5.2025). AI-optimointi on SEO-optimoinnin uusi serkku – mitä siitä pitää tietää? 3+1 vinkkiä! *Kuuki blogi*. https://www.kuuki.fi/blogi/ai-optimointi-on-seo-optimoinnin-uusi-serkku-mita-siita-pitaa-tietaa-3-1-vinkkia/

Huang, L., Chen, Q., Feng, X., Feng, Z., Liu, T., Ma, W., Peng, W., Qin, B., Wang, H., Yu, W. & Zhong, W. (2025). A Survey on Hallucination in Large Language Models: Principles, Taxonomy, Challenges, and Open Questions. *ACM Transactions on Information Systems*, 43(2), Article 42. DOI: 10.1145/3703155.

Rand-Hendriksen, M. (13.7.2026). Generative Engine Optimization (GEO) [opetusvideojakso]. *Linkedin Learning – AI Trends*.

Salminen, T. (17.12.2025). Tee verkko sivuista tekoäly-ystävälliset – 6 tapaa kasvattaa näkyvyyttä AI aikakaudella. *Karhu Helsinki blogi.* https://www.karhuhelsinki.fi/blogi/6-tapaa-vahvistaa-verkkosivujen-ai-ystavallisyytta/

Varhenmaa, P. (2025). Mitä on GEO – ja miten optimoida sisältöjä tekoälylle? *Knowit blogit.* https://blog.knowit.fi/mita-on-geo-ja-miten-optimoida-sisalto-ja-tekoalylle

Tekoäly strategian tukena alkaa tiedon järjestämisestä

Jenni Janakka
ylioppilas, viestintävastaava, Erilaisten oppijoiden liitto

Riikka Marttinen
toimintaterapeutti AMK, erityisasiantuntija, Erilaisten oppijoiden liitto

Gyan Dookie
FM, YTM, AmO, lehtori, Humak, asiantuntija, SaavutaÄly

Tekoälyä voidaan käyttää järjestössä moniin eri työtehtäviin, mutta mitä sen ottaminen käyttöön koko työyhteisössä merkitsee? Erilaisten oppijoiden liiton kokemukset SaavutaÄly-hankkeesta saivat pohtimaan tätä kysymystä. Erityisesti kiinnosti, voisiko tekoäly auttaa oman toiminnan ymmärtämisessä ja seuraamisessa: toteutuuko strategia aidosti arjen työssä? Vastauksen löytämiseksi oli kuitenkin ensin selvitettävä, millaista tietoa järjestöllä on käytössä.

Erilaisten oppijoiden liitossa lähdettiin SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuuteen uteliaina. Henkilöstössä oli jo kiinnostusta tekoälyyn, ja sitä käytettiin esimerkiksi tekstien muokkaamiseen, tiivistämiseen ja ideointiin. Käyttö oli kuitenkin pääosin jokaisen omaa, eikä yhteisiä linjauksia asian suhteen ollut. Kehotteiden eli promptien kirjoittaminen oli jo tuttua, mutta kukaan ei ollut ennen hanketta rakentanut omaa tekoälyagenttia.

Tekoälyä oli kyllä hyödynnetty monipuolisesti esimerkiksi tiedon visualisoinnissa helpommin ymmärrettäväksi sekä asiakkaiden ohjauksissa oppimisen apuvälineenä. Toisaalta näitä kokemuksia ja osaamista ei ollut jaettu riittävästi työyhteisön sisällä. SaavutaÄly-hankkeen kevään 2026 kehittämiskumppanuusjakso tarjosi tähän mahdollisuuden.

Kehittämiskumppanuuden käytännönläheisissä kuukausittaisissa tapaamisissa keskusteltiin tekoälyn merkityksestä työyhteisölle, opeteltiin sen konkreettista hyödyntämistä ja kerrottiin avoimesti tekoälykokeilujen onnistumisista ja haasteista. Opitut taidot siirtyivät nopeasti asiakastyöhön, jossa agentteja alettiin kokeilla esimerkiksi oppimisen tukena. Näin hankkeesta hyötyivät työyhteisön lisäksi myös järjestön ohjausasiakkaat. Samalla huomattiin, kuinka tärkeää on jakaa toimivia kokeiluja ja niistä saatuja kokemuksia koko työyhteisössä.

Erilaisten oppijoiden liiton kokemus vastaa hyvin tekoälyn käyttöönottoa koskevan tutkimuksen havaintoja. Esimerkiksi Te'eni ym. (2026) korostavat, ettei generatiivisen tekoälyn mahdollisuuksia omalle organisaatiolle voida arvioida vain yleisen tiedon perusteella. Organisaation tulisikin tehdä toimintaansa kytkeytyviä kokeiluja. Niiden kautta ja niitä yhdessä reflektoiden syntyy organisaatiolle relevanttia yhteistä oppimista ja osaamista. Kokeilujen avulla voidaan vähitellen tunnistaa sekä tekoälyn konkreettisia hyötyjä että sen käyttöön liittyviä riskejä.

Käänteentekevä agenttikoulutus

Kehittämiskumppanuuden agenttien rakentamista käsitellyt koulutus oli tärkeä käänne järjestön tekoälypolulla. Useampi oli ajatellut, että omiin työtehtäviin liittyvästä agentista voisi olla hyötyä, mutta sen tekeminen oli lykkääntynyt. Työpajana toteutetussa agenttikoulutuksessa ja kevään 2026 kehittämiskumppanuuden sprinttitapaamisissa siihen sai ohjausta ja ennen kaikkea aikaa.

Erilaisten oppijoiden liitossa viestintävastaava Jenni Janakka rakensi agenttityöpajan aikana itselleen julkaisuagentin, jota hän on kehittänyt edelleen ja käyttänyt erityisesti liiton tapahtumista tiedottamiseen. Tapahtumasta pitää usein tehdä useita julkaisuja eri kanaviin. Agentti on auttanut tässä toistuvassa työssä ja tehostanut tiedottamista. Myös Dăniloaian & Turtureanin (2024) tekemä tutkimus generatiivisen tekoälyn hyödyntämisestä sisällöntuotannon sujuvoittamisessa tukee tätä näkökulmaa. Agenttikokeilu teki samalla näkyväksi, millaisessa tehtävässä tekoälystä on oikeasti hyötyä. ”Sen ei tarvitse tehdä kaikkea ollakseen hyödyllinen”, Jenni toteaa ytimekkäästi.

Tekoälyagenttikoulutus herätti oman työn tehostamiseen liittyvän oivalluksen lisäksi laajemman kysymyksen: miten yksittäisen työntekijän toimivaksi havaittu kokeilu saadaan muidenkin käyttöön? Työkaluja ja vinkkejä kannattaa jakaa jo silloin, kun niitä vielä kehitetään. Yhteinen kokeileminen edellyttää kannustavaa ilmapiiriä, mutta myös kalenteriin varattua työaikaa. Muuten kiinnostus jää helposti odottamaan sitä kuuluisaa ”rauhallisempaa viikkoa”.

Erilaisten oppijoiden liiton kehittämiskumppanuuden viimeisessä sprinttitapaamisessa iloittiin yhdessä opitusta ja viritettiin säveliä tulevaan! Kuvassa SaavutaÄly-hankkeen asiantuntija Gyan Dookie Erilaisten oppijoiden liiton ”tekoälytyöryhmään” kuuluneiden Pasi Sarsaman (erityisasiantuntija), Riikka Marttisen (erityisasiantuntija), Jenni Janakan (viestintävastaava) ja Sarianna Reinikaisen (toiminnanjohtaja) kanssa.

Mitä tekoäly voisi kertoa strategiasta?

Hankkeen kehittämiskumppanuuden aikana Erilaisten oppijoiden liitossa pohdittiin, voisiko tekoälyä käyttää myös tiedolla johtamisen tukena. Esimerkiksi strategiaa, toimintasuunnitelmaa ja raportteja voisi tarkastella rinnakkain: näkyvätkö sovitut tavoitteet siinä, mitä tehdään ja mistä raportoidaan? Jääkö jokin tärkeä tavoite vähälle huomiolle? Onko järjestössä riittävästi tietoa, jotta näihin kysymyksiin voidaan vastata?

Ajatus liittyy tutkimuksessa laajempaan keskusteluun ihmisen ja tekoälyn yhdistämisestä strategisessa päätöksenteossa. Trunk, Birkel ja Hartmann (2020) korostavat, että tekoälyn vahvuus on erityisesti suurten ja keskenään erilaisten tietoaineistojen käsittelyssä sekä niistä löytyvien yhteyksien tunnistamisessa.

Tekoälyn hyödyntäminen strategiatyössä on Erilaisten oppijoiden liitolle vielä työn alla oleva kehittämiskohde. Tekoäly voi auttaa aineistojen läpikäynnissä

ja ehdottaa strategista ajattelua virittäviä kysymyksiä, mutta se ei vielä ymmärrä riittävän syvällisellä tasolla, mikä järjestön työssä on arvokasta. Jos tekoäly kutsuu strategiseksi kumppaniksi, on syytä sanoa ääneen, millaisesta kumppanuudesta puhutaan: tekoäly voi tukea ajattelua, mutta vastuu ja harkinta pysyvät yhä ihmisillä.

Ihmisen ja tekoälyn yhteistyötä koskevassa tutkimuksessa tätä kutsutaan täydentävyydeksi. Tavoitteena ei ole siirtää ihmisen harkintaa tekoälylle vaan rakentaa työnjako, jossa molempien vahvuuksia hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti. Täydentävyys edellyttää esimerkiksi selkeitä tavoitteita ja vastuita, harkittua työnjakoa, oikein mitoitettua luottamusta sekä jatkuvaa koulutusta ja arviointia. (Muniz & Santos, 2026.) Parhaimmillaan ihmisen ja tekoälyn yhteispeli mahdollistaa entistä vaikuttavampia ja tuottavampia toimintatapoja (Dookie, 2020).

Ensin pitää tietää, missä tieto on

SaavutaÄly-hankkeen keskeinen havainto oli, ettei tekoäly ratkaise hajanaisen tiedon ongelmaa. Jos tieto on eri kansioissa, tiedostot on nimetty epäselvästi tai käyttöoikeudet estävät aineistojen yhdistämisen, luotettavan kokonaiskuvan muodostaminen on vaikeaa. Tekoäly ei voi arvioida strategian toteutumista sellaisen tiedon perusteella, jota se ei löydä tai jonka ajantasaisuudesta ei ole varmuutta.

Siksi on kiinnitettävä huomiota kansiorakenteisiin, tiedostojen nimeämiseen ja siihen, miten päätöksiä ja havaintoja kirjataan. Myös aineiston laatu merkitsee. Kokousmuistiossa voi olla aukkoja ja automaattisessa litteroinnissa virheitä. Tekoäly tekee huonostakin aineistosta sujuvan yhteenvedon. Se ei tee aineistosta parempaa.

Aineiston laadun lisäksi on arvioitava kriittisesti myös tekoälytuotosta. Vakuuttavalta vaikuttava tekoälytuotos ei vielä itsessään takaa tiedon paikkansapitävyyttä tai luotettavuutta. Esimerkiksi Ou ym. (2024) ovat osoittaneet, että generatiivinen tekoäly kykenee luomaan pintapuolisesti erittäin vakuuttavaa tekstiä, joka saattaa silti sisältää huomattavia puutteita ja jopa suoranaisia virheitä.

Jättidatasta pikkudataan

Myös Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n (TIEKE) asiantuntija Mikko Eloholma (2026) katsoo, että ymmärrys omasta datasta tukee tekoälyn hyödyntämistä. Kun tekoälyn laajan kielimallin kautta saatavilla olevan ”jättidatan”

lisäksi kiinnitetään huomiota organisaation omaan ”pikkudataan”, voidaan saada aikaan lisäarvoa, jota muilla ei ole.

Jotta pikkudatasta olisi merkittävää hyötyä, sen täytyy kuitenkin olla laadukkaassa, tekoälyn helposti luettavassa muodossa. Organisaation hallussa olevan oman tiedon inventaarion yhteydessä olisi hyvä kysyä: Mitä dataa meillä on? Kuinka arkaluonteista se on? Kuka saa päästä käsiksi mihinkin dataan? Onko meillä vanhaa tai keskenään ristiriitaista dataa? (Eloholma, 2026.)

Järjestön oman tiedon järjestäminen ja ”ruotuun laittaminen” saattaa alkuun kuulostaa vaatimattomalta toimenpiteeltä verrattuna uusien agenttien rakentamiseen. Se on silti tiedolla johtamisen perusta. Kun tiedetään, mitä tietoa organisaatiossa on ja mistä se löytyy, voidaan toimintaa arvioida paremmin – myös ilman tekoälyä.

SaavutaÄly-hankkeessa saatiin myös tukea palautekyselyiden kehittämiseen. Aiemmin jokaista koulutusta varten kopioitiin erillinen kysely, jolloin palautepohjat saattoivat sekoittua ja tieto hajautui eri tiedostoihin. Nyt kullekin tavoitteelle on yksi yhteinen palautekysely, jonka vastaukset kertyvät samaan aineistoon. Tavoitteena on helpottaa ensi vuoden raportointia: tekoälyä voisi hyödyntää eri kohderyhmien tavoittamista koskevien lukujen analysoinnissa sekä tulosten ja vaikuttavuuden arvioinnin tukena.

SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuudesta jäi Erilaisten oppijoiden liitto ry:lle kaksi toisiinsa liittyvää ”kotitehtävää”. Ensinnäkin henkilöstölle on annettava riittävästi aikaa tekoälyn kokeilemiseen. Kun työkalu tulee tutuksi tietää paremmin, milloin ja mihin sitä kannattaa käyttää. Oma pikkudata on myös työstettävä sellaiseen muotoon, että koneäly osaa sitä luotettavasti lukea. Vasta silloin tekoälyä voidaan hyödyntää turvallisin mielin myös strategisissa kysymyksissä.

Lähteet

Dăniloaia, D.-F., & Turturean, E. (2024). Knowledge workers and the rise of artificial intelligence: Navigating new challenges. *SEA – Practical Application of Science*, 12(35), 111–121.

Dookie, G. (15.6.2020). *Tekoäly räätälöi oppimispolkuja ja uudistaa valmentajan työtä*. Työterveyslaitos. https://www.ttl.fi/ajankohtaista/blogi/tekoaly-raataloi-oppimispolkuja-ja-uudistaa-valmentajan-tyota

Eloholma, M. (19.3.2026). *Dataymmärrys tukee tekoälyn hyödyntämistä* [Webinaariesitys]. Yhteisillä pelisäännöillä liikkeelle tekoälyn kanssa, AI-askelia-hanke, TIEKE. https://tapahtumat.tieke.fi/event/5dlZ6

Muniz, V., & Santos, É. (2026). Between humans and algorithms: Framing machine communication as a socio-technical relation. *AI & Society*, 41, 5573–5587. https://doi.org/10.1007/s00146-026-03041-6

Ou, M., Zheng, H., Zeng, Y., & Hansen, P. (2024). Trust it or not: Understanding users' motivations and strategies for assessing the credibility of AI-generated information. *New Media & Society*, 28(2), 507–529. https://doi.org/10.1177/14614448241293154

Te'eni, D., Raymond, M., Rowe, F., Thénoz, E. & Trimborn, P. (2026). Organizational learning for exploring Generative AI: CORE-sandbox experiments. *International Journal of Information Managemen*t, 87, 103029. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2026.103029

Trunk, A., Birkel, H. & Hartmann, E. (2020). On the current state of combining human and artificial intelligence for strategic organizational decision making. *Business Research*, 13, 875–919. https://doi.org/10.1007/s40685-020-00133-x

Tekoäly on kuin peili käyttäjälleen: havaintoja kielistä, viestinnästä ja oppimisesta

Ekaterina Arola
FM, AmO, kieltenopettaja, Vantaan aikuisopisto,
yhteisöpedagogiopiskelija (YAMK), Humak

Kieltenopettajana päädyin opinnäytetyössäni tutkimaan tekoälypohjaisten työkalujen hyödyntämistä monikielisessä viestinnässä osana SaavutaÄly-hanketta. Hankkeen aikana seurasin yhden monikulttuurisen järjestön viestinnän ja markkinoinnin kehittämistä sekä keräsin aineistoa kyselyiden ja havaintojen avulla. Näiden kokemusten pohjalta jäin pohtimaan kysymystä: miksi tekoäly on joillekin merkittävä apu, mutta toisille lähinnä lisäkuormaa?

Tekoälyn käyttö työelämässä herättää työntekijöissä ristiriitaisia kokemuksia, koska tekoälyyn yhdistetään sekä työn tehostumisen mahdollisuuksia että stressiä, epävarmuutta ja ammatti-identiteettiin kohdistuvia uhkia (Oksanen, Heiskari & Savolainen, 2026).

Kohdejärjestölle laadittujen kyselyiden perusteella suurin hyöty syntyi tilanteissa, joissa tekoälyä käytettiin ihmisen asiantuntemusta täydentävänä työkaluna. Kyselyvastauksissa nousi esiin myös asiantuntijan oman harkinnan merkitys siinä, millaisissa tilanteissa tekoälyä on tarkoituksenmukaista käyttää ja milloin sen käyttöä tulisi välttää. Tekoälyn käyttöä ei esimerkiksi pidetty tarkoituksenmukaisena tilanteissa, joissa korostuvat hienotunteisuus ja henkilökohtainen vuorovaikutus. Tällaisiksi tilanteiksi mainittiin muun muassa arkaluonteiset neuvottelut ja keskustelut sekä vanhemman sukupolven kanssa järjestettävät seminaarit.

Positiiviset kokemukset olivat kuitenkin selvästi yleisempiä tarkastelemassani järjestössä. SaavutaÄly-hankkeen aikana osallistujat kuvasivat viestinnän nopeutuneen, tiedonhakunsa muuttuneen tehokkaammaksi ja monikielisen viestinnän helpottuneen. Merkittävin muutos ei liittynyt uusiin työkaluihin, vaan siihen, että tekoälyn käyttö muuttui satunnaisesta kokeilusta tavoitteelliseksi osaksi viestinnän arjen työprosesseja.

Tekoäly on tehokas, mutta ei itsenäinen toimija

Keräämäni aineiston perusteella tekoäly osoittautui erityisen hyödylliseksi monikielisessä viestinnässä, tekstien tuottamisessa ja käännöstyössä. Se voi nopeuttaa luonnostelua, auttaa selkeyttämään sisältöjä sekä tukea viestien saavutettavuutta eri kohderyhmille.

Kehittämistyöni vahvisti käsitystä siitä, että tekoäly toimii asiantuntijan työn tukena, mutta ei poista ihmisen osaamisen ja harkinnan tarvetta. Viestien sävy, kulttuurinen ymmärrys, eettiset ratkaisut, kohderyhmien huomioiminen ja lopullinen laadunarviointi säilyvät edelleen ihmisen vastuulla. Erityisesti monikulttuurisessa toimintaympäristössä nämä tekijät korostuvat.

Tulokset tukevat niin sanottua *Human-in-the-Loop*-ajattelua, jossa tekoäly laajentaa ihmisen mahdollisuuksia työssään sen sijaan, että korvaisi ihmisen. Tavoitteena ei ole ihmisen ja teknologian välinen kilpailu, vaan yhteistyö, jossa kumpikin täydentää toistensa vahvuuksia. (Coeckelbergh, 2024.)

Tekoälylukutaito on uusi kielitaito

Kieltenopettajana olen huomannut, että tekoälylukutaidossa on paljon samaa kuin kielitaidossa.

Vieraan kielen osaaminen ei tarkoita pelkästään sanojen tai kieliopin hallintaa. Todellinen kielitaito edellyttää myös opiskeltavan kielen logiikan sekä siihen liittyvän kulttuurin ymmärtämistä: tietoa siitä, miten viestitään eri tilanteissa, millaisia merkityksiä sanoihin liittyy ja miten viestejä tulkitaan erilaisissa yhteisöissä. Samalla tavoin tekoälylukutaito ei tarkoita vain sitä, että osaa käyttää tekoälysovelluksia. Se tarkoittaa kykyä esittää tarkoituksenmukaisia kysymyksiä, arvioida vastauksia kriittisesti sekä ymmärtää tekoälyn vahvuuksia ja rajoituksia. Hankkeeseen osallistujat nostivat esiin kehotteiden laatimisen yhtenä keskeisistä oppimiskokemuksistaan. Mitä tarkoituksenmukaisemmin kehotteita osattiin muotoilla, sitä hyödyllisemmiksi myös tekoälyn vastaukset koettiin.

Oppiminen ei kuitenkaan rajoittunut kehotteiden laatimiseen, vaan osallistujat havaitsivat myös eri tekoälyalustojen tuottamien vastausten vertailun merkityksen. Vertailemalla eri alustojen vastauksia osallistujat pyrkivät löytämään laadukkaimman ja omaan käyttötarkoitukseensa parhaiten soveltuvan lopputuloksen.

Tulokset viittaavat siihen, että tekoälylukutaidon kehittyminen vaikuttaa suoraan siihen, kuinka tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti tekoälyä voidaan hyödyntää työssä. Samalla tavalla kuin kielitaito toimii siltana ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, tekoälylukutaito toimii siltana ihmisen ja tekoälypohjaisten työkalujen välillä.

Mitä paremmin käyttäjä ymmärtää tekoälyn toimintaperiaatteita ja osaa käydä sen kanssa tarkoituksenmukaista vuoropuhelua, sitä enemmän hän pystyy hyödyntämään tekoälyn potentiaalia viestinnän, oppimisen ja työn kehittämisessä. Hintikka (2026) kuvaa tätä tekoälyn affordanssina: parhaimmillaan tekoäly voi yksilöllistää työskentelyä ja parantaa saavutettavuutta. Tällöin tekoälyn arvo syntyy erityisesti siitä, että se avaa uusia mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen, osallistumiseen ja työskentelyn sujuvoittamiseen.

Tekoäly on peili käyttäjälleen

Tekoälyfoorumin uutisoiman tutkimuksen mukaan arvioijat suosivat useissa tapauksissa tekoälyn tuottamia oikeudellisia vastauksia verrattuna oikeustieteen professoreiden laatimiin vastauksiin. Tulos ei osoita tekoälyn voittaneen ihmistä, vaan muistuttaa siitä, että teknologian hyödyllisyys riippuu pitkälti siitä, miten sitä osataan käyttää. Osaavissa käsissä tekoäly voi tuottaa yllättävän korkeatasoisia tuloksia myös asiantuntijatyössä (Tekoälyfoorumi, 2026).

Omien havaintojeni perusteella tekoäly muistuttaa peiliä. Se heijastaa käyttäjänsä osaamista, tavoitteita, kysymyksiä ja ajattelutapaa. Mitä paremmin ihminen osaa määritellä tarpeensa, arvioida saamiaan vastauksia ja jatkaa vuoropuhelua tekoälyn kanssa, sitä enemmän hän yleensä hyötyy työkalusta.

Samalla tekoälyn käyttöön liittyy myös vaara, että alamme vähitellen ulkoistaa sille tehtäviä, jotka aiemmin kuuluivat omalle ajattelullemme. Ville Rannan (22.9.2026) pilapiirros havainnollistaa tätä osuvasti: ensin tekoälyä pyydetään kirjoittamaan kirja, sitten lukemaan se. Pilapiirros herättää kysymään, mitä tapahtuu, jos ulkoistamme tekoälylle vähitellen myös oppimisen, tiedon arvioinnin ja ajattelun?!

Tekoäly voi toimia peilinä, mutta peili ei aina heijasta todellisuutta täydellisesti. Ilman kriittistä arviointia saatamme päätyä vahvistamaan omia ennakkokäsityksiämme tai tekoälyn tuottamia vinoumia. Siksi tulevaisuuden keskeinen työelämätaito ei välttämättä ole tekoälyn käyttäminen, vaan tekoälylukutaito: kyky hyödyntää tekoälyä tavoitteellisesti, arvioida sen tuotoksia kriittisesti ja käyttää sitä vastuullisesti osana omaa asiantuntijuutta.

Lähteet

Coeckelbergh, M. (2024) *Tekoälyn etiikka*. (K. Pietiläinen, suom.). Terra Cognita. (alkuperäisteos julkaistu vuonna 2020).

Hintikka, K. A. (2026). *Ihminen luovuttaa toimijuuttaan generatiiviselle tekoälylle* [konferenssiesitys]. ITK 2026, Tampere.

Nikkola, A. (5.6.2026). Tekoäly päihitti oikeustieteen professorit, opettajat suosivat tekoälyn vastauksia. *Tekoälyfoorumi*. https://tekoalyfoorumi.fi/julkaisut/tutkimus-tekoaly-paihitti-oikeustieteen-professorit-opettajat-suosivat-tekoalyn-vastauksia-kolme

Oksanen, A., Heiskari, M. & Savolainen, I. (2026). *Tekoälymurros työelämässä: Muutos, resilienssi, pystyvyys*. Tampereen yliopisto. Haettu 25-9-2026 osoitteesta: https://www.tsr.fi/hankkeet-ja-tutkimustieto/tekoalymurros-tyoelamassa/

Ranta, V. (22.9.2026). Uudenlainen kirjasyksy [pilapiirros]. *Helsingin Sanoma*t. https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000012291077.html

Tekoäly ajattelun sparraajana järjestötyössä – kokemuksia kehittämiskumppanuudesta

Mari Mononen
YTM, JET, kehittämisjohtaja, Kehitysvammatuki 57 ry,
SaavutaÄly-hankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja

Gyan Dookie
FM, YTM, AmO, lehtori, Humak, SaavutaÄly-hankkeen asiantuntija

Mikä saa järjestön ottamaan tekoälyn osaksi arjen työtä ja mikä sitä estää? Mikä rooli tekoälyllä voi olla uuden toiminnan suunnittelussa – ja missä sen rajat tulevat vastaan? Kehitysvammatuki 57 ry:n SaavutaÄly-kehittämiskumppanuudessa syntyi käytännön kokemusta siitä, miten tekoäly toimii parhaiten ajattelun ja kirjoittamisen sparraajana järjestötyössä.

Tässä artikkelissa tarkastellaan näitä kokemuksia ja pohditaan niiden pohjalta laajemmin tekoälyn mahdollisuuksia ja rajoituksia järjestötyössä. Samalla artikkeli syventää käsitteellisellä tasolla SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuuksien kokemuksia yhteenvetävän Tekoälypyrähdyksiä-blogikokoelman keskeisiä havaintoja.

Asenteet ja ajatusmallit voivat estää oppimista

Tekoälystä puhutaan paljon, mutta järjestökentällä aihe saattaa edelleen vieroksuttaa. Kun monen järjestön ydintoimintaa ovat kohtaamiset ja vuorovaikutus, voi ajatus tekoälyn hyödyntämisestä aiheuttaa vahvoja vastareaktioita. Tekoälyn käyttöönoton onnistumisessa myös käyttäjän asenteet ja luottamus saattavat näytellä merkittävää roolia (esim. Kelly ym., 2023, s. 6–7, 10–12). Kehitysvammatuki 57 ry toimii kehitysvammaisten ihmisten, heidän perheidensä ja läheistensä oikeuksien valvojana ja tukena sekä edistää kehitysvammaisten ihmisten mahdollisuuksia toimia yhteiskunnan yhdenvertaisina ja täysivaltaisina jäseninä (Kehitysvammatuki 57 ry, n.d.). Järjestö haki SaavutaÄly-hankkeen kehittämis-

kumppaniksi ajatuksella haastaa omia ajatustapojaan ja pohtia avoimesti, mitkä työtehtävistä olisivat sellaisia, joissa tekoäly kannattaa ottaa avuksi.

Kehittämiskumppanuuteen valituksi tulemisen jälkeen pidetyssä SaavutaÄly-hankkeen ja järjestön välisessä aloitustyöpajassa nousi esiin muutama kehittämisprojekti, joissa Kehitysvammatuki 57 ry:ssä erityisesti haluttiin oppia käyttämään tekoälyä. Lisäksi tavoitteena oli kokeilla tekoälyä mahdollisimman monessa omassa työtehtävässä ja jakaa niistä kokemuksia muille. Nämä kokemukset toimisivat pohjana organisaation hankkeen aikana työstettäville tekoälylinjauksille ja -periaatteille. Suomalaistutkijat ovatkin korostaneet, että vastuullinen tekoälyn hallintamalli rakentuu juuri organisaation arjen käytäntöjen ja eettisten periaatteiden jatkuvasta vuoropuhelusta eikä pelkistä ylhäältä annetuista säännöistä (Mäntymäki ym., 2022, s. 9–11). Kehittämiskumppanuuteen panostettiin myös välineiden osalta. Järjestö hankki pilotin ajaksi henkilöstönsä käyttöön lisämaksulliset Microsoft 365 Copilot -lisenssit, joka mahdollisti Copilotin tyypillisen chattikäytön lisäksi tekoälyn edistyneemmän hyödyntämisen Office 365 sovellusten yhteydessä.

Kehitysvammatuki 57 ry:stä kehittämiskumppanuuteen osallistui seitsemän työntekijää, joista kaikilla on hyvin erilaiset työtehtävät ja suhtautuminen tekoälyyn. Osa suhtautui aiheeseen innokkaasti ja uteliaasti, osa skeptisesti ja varautuneesti. Tutkimusten mukaan suhtautumista selittävät paitsi teknologinen valmius, myös psykologiset tekijät ja koettu kontrollin tunne (De Freitas ym., 2023, s. 1846, 1848–1849; Papaioannou, 2026). Joidenkin työ on enemmän ruohonjuuritason kohtaamistyötä, joidenkin taas enemmän hallinnossa. Oli mielenkiintoista havaita, että roolista tai suhtautumisesta huolimatta kaikki työntekijät löysivät uusia tapoja hyödyntää tekoälyä työssään ja mustavalkoinen suhtautuminen aiheeseen sai uusia sävyjä. Joillekin tekoäly on jäänyt keskeisemmäksi työkaluksi arkeen kuin toisille.

SaavutaÄly-hankkeessa avartavinta on ollut se, että tekoäly on tuotu pois teoriasta ja lähemmäs arjen työtä. Kehittämiskumppanuudessa korostui erityisesti näkökulma, jossa tekoäly toimii työparina – ei valmiiden vastausten tuottajana. Amelia King (2025) kuvaa tällaista ihmisen ja koneen vastavuoroisen ajattelun lähestymistapaa: tekoälyn tulisi vahvistaa ihmisen ajattelua, ei korvata sitä. Ulkoisilla ajattelunjatkeilla voidaan vähentää työtehtäviin liittyvää kognitiivista kuormaa. Niitä käytettäessä olisi kuitenkin hyvä pohtia tarkkaan, mitä kannattaa pureksia itse ja mitä ulkoistaa teknologialle. Liiallinen tukeutuminen ulkoisiin älyaparaatteihin voi heikentää asioiden muistiin painamista ja jopa sitoutumista työtehtävään (Risko & Gilbert, 2016, 682–683). Työnjaon ja tekoälylle delegoinnin optimointi edellyttääkin työntekijältä riittävää ymmärrystä sekä järjestelmän että omista vahvuuksista ja rajoitteista (Pinski ym., 2023, s. 2, 12–13).

Salliva suhtautuminen kokeilemiseen edistää oppimista

Yksi kehittämiskumppanuuden vahvuuksista oli se, että prosessi kesti riittävän pitkään. Kehittämiskumppanuus toteutettiin alkukartoitustapaamisen jälkeen viitenä kuukauden mittaisena sprinttinä. Kullekin sprintille asetettiin sen alussa omat tavoitteet. Sprinttien päätyttyä tarkasteltiin yhdessä, mitä oli saatu aikaiseksi ja suunniteltiin, mitä tehtäisiin seuraavan pyrähdyksen aikana. Säännöllisten tapaamisten välissä oli riittävästi aikaa kokeilla, soveltaa ja palata uudelleen opitun äärelle. Juuri tämä rytmi mahdollisti oppimisen. Tekoälyn käyttö ei avaudu kerralla, vaan vähitellen tekemisen ja tekoälylukutaidon karttumisen kautta (ks. esim. Annapureddy ym., 2025, s. 5, 7, 8, 11).

Kehitysvammatuki 57 ry:ssä havaittiin, että kun samaa tekoälytyökalua käyttää toistuvasti, sen kanssa alkaa ikään kuin päästä samalle aaltopituudelle. Näin oppii vähitellen ymmärtämään paremmin, miten sitä kannattaa ohjata ja mitä siltä voi odottaa. Pelkkä yksittäinen tekoälykoulutus ei usein riitä, vaan tarvitaan aikaa oppimiselle ja mahdollisuus kokeilla käytännössä ilman ”Mitä, jos mä mokaan?” -pelkoa.

Tälle saatiin vahvistusta myös SaavutaÄly-hankkeen kehittämiskumppanuuden aikana. Kaikkea ei voi suunnitella etukäteen, vaan oppiminen rakentuu pikemminkin käytännön kokeiluista ja niitä seuraavista oivalluksista. Myös Työterveyslaitoksen tutkimuspäällikkö Virpi Kalakoski on korostanut tekoälyn käyttöönotossa oppimista tukevaa kokeilukulttuuria sekä sitä, että muutoksen ja oppimisen edellytykset on rakennettava työpaikalla tietoisesti (Kalakoski, 2026).

Tekoälyltä puuttuu ihmisen kokemusmaailma

Kehittämiskumppanuuden aikana Kehitysvammatuki 57 ry:n kehittämisjohtaja Mari Mononen harjoitteli tekoälyn hyödyntämistä muun muassa yhdessä perustehtävässään: hankehakemusten valmistelussa.

Julkisia avustuksia hakevilla järjestöillä on vuosittainen työ osoittaa rahoittajille tarve, tavoitteet ja vaikuttavuus. Jo ennen hakemusta on perehdyttävä hakujen painopistealueisiin, hakijoihin kohdistuviin kriteereihin ja esimerkiksi mahdollisiin omarahoitusta koskeviin vaatimuksiin. Esimerkiksi STEA-avustusten hakemuksessa kuvataan toiminnan tarve, tavoitteet, kohderyhmä, toiminta ja tuotokset, tulokset sekä mittarit, joilla tuloksia todennetaan, samoin kuin toiminnan talousarvio (STEA, 2026). Tekoäly nopeuttaa prosessia jo siinä vaiheessa, kun vasta pohditaan, onko tämä avustus ylipäätään järjestömme haettavissa. Parhaimmillaan se ehkäisee tekemästä turhaa työtä.

Hankkeen varsinainen sisältö on kuitenkin aina työntekijän asiantuntijuuden varassa. Arjen havainnoista noussut tarve hankkeelle, kohderyhmän syvä tuntemus ja käytännössä testatut toimintatavat ovat hiljaista tietoa, jotka ovat vain järjestöllä itsellään. Tekoäly ei ole käynyt niitä keskusteluja, joiden pohjalta järjestötyö syntyy. Tämä on tärkeä näkökulma erityisesti Kehitysvammatuki 57 ry:n kaltaisissa järjestöissä, joissa käsitellään sensitiivistä ei-julkista kohderyhmään liittyvää tietoa. Kun tällaista sisältöä ei ole myöskään tietosuojaan liittyvistä syistä syötetty kaikkine nyansseineen tekoälylle, ei se omaa siitä järjestötyön edellyttämää riittävän syvällistä ja hienosyistä ymmärrystä.

Varsinaista hakemusta kirjoittaessaan Mononen oivalsi heti, että tässä on esimerkki työvaiheesta, josta järjestön asiantuntija voi suoriutua ilman tekoälyä, mutta tekoäly ei suoriudu ilman asiantuntijaa. Tekoäly ei korvaa järjestön osaamista ja näkemystä, mutta voi auttaa tekemään siitä näkyvämpää ja paremmin jäsenneltyä.

Tekoälyn hyöty syntyykin parhaimmillaan ihmisen ja tekoälyn vuorottelevasta ajattelusta. Tekoälyltä voidaan pyytää esimerkiksi vaihtoehtoisia näkökulmia, perusteluja ja vasta-argumentteja, joita ihminen arvioi oman asiantuntemuksensa ja kontekstin tuntemuksensa pohjalta. Tutkimukset ovatkin osoittaneet, että tekoälyavusteinen ideointi ja ajatustenvaihto voi parhaimmillaan rikastuttaa ratkaisuja enemmän kuin pelkkä ihmistyö (Bouschery ym., 2024, s. 1–2, 24–26). Tällöin tekoäly ei korvaa ihmisen ajattelua, vaan toimii sen sparraajana (Yli-Kaitala, 2026).

Mononen huomasi hankehakemuksia laatiessaan, että usein tekoäly tuottaa tekstiä, joka kuulostaa sujuvalta, mutta jää sisällöllisesti yleiselle tasolle. Siksi sen tuottamaa tekstiä on tarkasteltava kriittisesti. Vastaako tämä oikeasti meidän kohderyhmämme tilannetta? Onko tämä linjassa strategiamme kanssa? Mitä tästä puuttuu tai mitä pitäisi tarkentaa?

Tässä mielessä tekoäly ei vähennä ajattelua, vaan lisää sitä. Lopputulos voi olla parempi kuin aiemmin, mutta vain jos ei luovuta ajattelua tekoälylle. Työntekijän oma aktiivinen ja kriittinen ote ehkäisee kognitiivista laiskuutta ja varmistaa, että tekoälyn herätteet todella haastavat ja syventävät ajattelua passiivisen hyväksymisen sijaan (Drosos ym., 2025, s. 10–12; Kosmyna ym., 2025, s. 2, 8–10). Oman ajattelun mukana pitäminen tekoälyn kanssa työskennellessä on ylipäätään tärkeää (ks. esim. Martela, 2026).

Tekoälyn hyödyntämisestä järjestökentällä nyt ja tulevaisuudessa

SaavutaÄly-hankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana Mari Mononen on päässyt yhtä aikaa tarkastelemaan hankkeen laajempaa merkitystä järjestökentällä, ja kehittämiskumppanuuden ansiosta sukeltamaan syvemmälle siihen, mitä se yksittäisen järjestön kohdalla on tarkoittanut. Päällimmäisenä on jäänyt mieleen siirtymä puheista tekoihin: tekoälyä ei pelkästään tarkasteltu ilmiönä, vaan sitä on koko hankkeen ajan kokeiltu konkreettisesti lukuisien järjestötyöntekijöiden työssä, lukuisissa järjestöissä eri puolilla Uuttamaata.

On ollut tärkeää nähdä, että monenlaiset järjestöt ovat lähteneet tähän kehitykseen mukaan aktiivisesti. Järjestökentällä on paljon erilaisia tehtäviä, joissa tekoäly voi aidosti helpottaa työtä. Siksi on olennaista, että järjestöt eivät jää kehityksen sivuun, vaan ovat mukana muovaamassa sitä.

Tekoäly ei korvaa järjestötyössä tarvittavaa asiantuntemusta ja varsinkaan inhimillisiä kohtaamisia se ei koskaan tule korvaamaan. Sen sijaan se voi toimia välineenä, joka auttaa jäsentämään ajattelua, nopeuttamaan työskentelyä ja tuomaan uusia näkökulmia. Järjestötyössä, jossa resurssit ovat usein rajalliset ja tehtäväkenttä laaja, tällä on merkitystä.

Tekoäly voi myös parantaa saavutettavuutta ja toimijuutta tukemalla ja edistämällä kehitysvammaisten ihmisten viestintää, sisältöjen ymmärtämistä, oppimista, osallisuutta ja itsenäistä toimintaa (Bulut & Haçat, 2026; Costanzo ym., 2026; Special Olympics Global Center for Inclusion in Education, 2024). Asiaan perehtyneen ihmisen tulisi kuitenkin tarkistaa ja varmistaa tekoälyn erityisryhmille tuottaman sisällön ja sen mahdollistaman toiminnan laatu. Esimerkiksi tekoälyn tuottamaa tekstiä ei tule julkaista selkokielenä ilman selkokielen asiantuntijan arviointia ja tästä seuraavia mahdollisia muokkauksia (Leskelä ym., 2024). Tämän lisäksi vammaiset ihmiset tulisi ottaa mukaan tekoälyjärjestelmien kehittämiseen (Pohjoismainen yhteistyö, 2025).

Samaan aikaan on tärkeää tunnistaa myös tekoälyn kehitykseen liittyviä kysymyksiä ja huolia. Synnyttääkö tekoäly uusia osaamiskuiluja? Digitaaliseen teknologiaan liittyvä eriarvoisuus ei ole uusi ilmiö. Suomessa digiosallisuuden on todettu rakentuvan teknologiaan pääsyn lisäksi taidoista, saavutettavuudesta, käytettävyydestä ja mahdollisuudesta saada digitaalisuudesta hyötyjä (Kuusisto ym., 2022, s. 11, 21–23). Myös tekoälyn käytössä näkyy jo selviä eroja: Tilastokeskuksen (2026) mukaan käyttö vaihtelee Suomessa muun muassa iän, sosioekonomisen aseman ja asuinalueen mukaan. Kansainvälisessä tutkimuksessa varoitetaankin uudesta tekoälykuilusta, jossa erot taidoissa, ymmärryksessä ja resursseissa voivat asettaa eri ryhmät entistä eriarvoisempaan asemaan (esim. Wang ym., 2024, s. 2–3, 12–14).

Nousevatko vaatimukset työssä niin, että vapautuva aika ei ohjaudukaan kohtaamistyöhön? SaavutaÄly-hankkeen alkukartoitusvaiheen verkostotapaamisissa juuri ihmisten kohtaamiseen liittyvää työtä pidettiin järjestöjen ydintehtävänä, jota tekoälyn ei toivottu korvaavan (Tuominen & Dookie, 2025, s. 44).

Entä miltä tekoälyn tuottama sisältö näyttää rahoittajien näkökulmasta ja tunnistetaanko sen rooli tekstissä? Alkavatko eri järjestöjen rahoitushakemukset muistuttaa liiaksi toisiaan? ChatGPT:n taustalla olevan yrityksen OpenAI:n toimitusjohtaja Sam Altman on nostanut esiin samansuuntaisen huolen tekoälyn laajemmista kulttuurisista vaikutuksista. Hän on kuvannut, kuinka miljoonien ihmisten käyttäessä samoja kielimalleja niiden ilmaisutapa, rytmi ja sanavalinnat voivat siirtyä huomaamatta ihmisten jokapäiväiseen kielenkäyttöön vaikuttaen näin yhdenmukaistavalla tavalla laajan joukon käyttäytymiseen. (Altman, 2025, alkaen kohdasta 48:10.)

Nämä edellä esitetyt kysymykset eivät ole syitä olla hyödyntämättä tekoälyä, mutta ne ovat kuitenkin kysymyksiä, joihin järjestöjen on syytä palata aika ajoin jatkossa.

Lähteet

Altman, S. (10.9.2025). Sam Altman on God, Elon Musk and the Mysterious Death of His Former Employee. The Tucker Carlson Show [video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=5KmpT-BoVf4

Annapureddy, R., Fornaroli, A. & Gatica-Perez, D. (2025). Generative AI literacy: twelve defining competencies. *Digital Government: Research and Practice 6* (1), 1–21.

Bouschery, S. G., Blazevic, V. & Piller, F. T. (2024). *Artificial intelligence-augmented brainstorming: How humans and AI beat humans alone*. SSRN scholarly paper 4724068.

Bulut, A., & Haçat, S. O. (2026). AI-supported learning platforms for students with developmental disabilities: A SWOT analysis approach. *Journal of Intellectual Disability Research*, 70(8), 788–800. https://doi.org/10.1111/jir.70108

Costanzo, F., Fucà, E., Caciolo, C., Ruà, D., Smolley, S., Weissberg, D., & Vicari, S. (2023). Talkitt: Toward a new instrument based on artificial intelligence for augmentative and alternative communication in children with Down syndrome. *Frontiers in Psychology, 14*, 1176683. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1176683

De Freitas, J., Agarwal, S., Schmitt, B. & Haslam, N. (2023). Psychological Factors Underlying Attitudes Toward AI Tools. *Nature Human Behaviour 7* (11), 1845–1854.

Dookie, G. (toim.). (2026). *Tekoälypyrähdyksiä: järjestöjen kokemuksia Saavuta-Äly-hankkeen kehittämiskumppanuuksista*. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisuja 206.

Drosos, I., Sarkar, A., Xu, X. & Toronto, N. (2025). 'It makes you think': Provocations help restore critical thinking to AI-assisted knowledge work. arXiv. https://doi.org/10.48550/arXiv.2501.17247

Kalakoski, V. (19.3.2026). *Varmista, että tekoälyn käyttöönotto onnistuu – ovatko nämä asiat kunnossa?* Työterveyslaitos. https://www.ttl.fi/ajankohtaista/blogi/varmista-etta-tekoalyn-kayttoonotto-onnistuu-ovatko-nama-asiat-kunnossa

Kehitysvammatuki 57 ry. (n.d.). https://www.kvtuki57.fi/

Kelly, S., Kaye, S. & Oviedo-Trespalacios, O. (2023). What factors contribute to the acceptance of artificial intelligence? A systematic review. T*elematics and Informatics 77*, 101925.

King, A. (23.1.2026). Running on the spot: Small tweaks for metacognitive thinking with AI [esitelmä]. *BETT 2026 -konferenss*i, Lontoo.

Kosmyna, N., Gravina, R., Adcock, M., Picard, R. & Biderman, A. (2025). *Your brain on ChatGPT: Accumulation of cognitive debt when using an AI assistant for essay writing tasks*. arXiv. https://doi.org/10.48550/arXiv.2506.08872

Kuusisto, O., Merisalo, M., Kääriäinen, J., Hänninen, R., Karhinen, J., Korpela, V., Pajula, L., Pihlajamaa, O., Taipale, S. & Wilska, T-A. (2022). *Digiosallisuus Suomessa: Digiosallisuus Suomessa -hankkeen loppuraportti*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:10. Valtioneuvoston kanslia.

Leskelä, L., von Rutenberg, J. & Älli, S. (9.12.2024). *Tekoälyä ei voi käyttää selkotekstin mukauttamisessa ilman selkokielen asiantuntijaa*. Selkokeskus. https://selkokeskus.fi/tietoa-meista/kannanotot/

Mäntymäki, M., Minkkinen, M., Birkstedt, T. & Viljanen, M. (2022). *Putting AI ethics into practice: the hourglass model of organizational AI governance*. arXiv. https://doi.org/10.48550/arXiv.2206.00335

Martela, F. (8.1.2026). Kansakunnan tyhmistyminen on eksistentiaalinen uhka demokratialle. *Helsingin Sanomat*.
https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011734424.html

Papaioannou, C. (2026). Dimensions of the AI divide: Digital inequality and psychological consequences. *AI & Innovation, 1*(2), e70002. https://doi.org/10.1002/aiv2.70002

Pinski, M., Adam, M. & Benlian, A. (2023). AI knowledge: Improving AI delegation through human enablement. *Proceedings of the 2023 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1–17.

Risko, E. F. & Gilbert, S. J. (2016). Cognitive Offloading. Trends in Cognitive Sciences 20 (9), 676–688.

Special Olympics Global Center for Inclusion in Education. (22.7.2024). *No One Left Behind: Landmark Special Olympics Study Reveals Concern About Disability Representation in Development of AI Technologies*. https://www.specialolympics.org/about/press-releases/no-one-left-behind-landmark-special-olympics-study-reveals-concern-about-disability-representation-in-development-of-ai-technologies

STEA. (2026). *Avustusopas 2027*.

Tilastokeskus. (2026). *Väestön internetin käyttö: Tekoälyn käyttö*.
https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/digitalisaatio/html/sutivi0003.htm

Tuominen, S. & Dookie, G. (toim.) (2025). *Järjestöjen tekoälytarpeita ja -visioita: SaavutaÄly-hankkeen verkostotapaamisten tuloksia*. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisuja 190.

Wang, C., Boerman, S. C., Kroon, A. C., Möller, J. & De Vreese, C. H. (2024). *The artificial intelligence divide: Who is the most vulnerable?* New Media & Society.

Yli-Kaitala, K. (2026). *Mitä tekoälyn virheet paljastavat asiantuntijuudesta*? Työterveyslaitos, 29.1.2026.

Tekoäly järjestötyössä – kehittämiskumppanit kertovat

Tekoäly järjestön strategiatyössä

Katso video tästä

Inhimillisyys ja tekoäly

Katso video tästä

Yhteiskehittäminen tekoälyajassa

Katso video tästä

Hankehakemusten tehostaminen tekoälyllä

Katso video tästä

